

dum est vt dicam: qdā sensibilia deferunt ad sensum
sz esse spūale tm: sicut spēs color. Quedā qd ptingūt orga/
nū sz esse suū māle: sicut in gustu z tactu. Quedā vō defe/
runt vtroq; mō: sicut spēs odor cū permixtione fumalis
euaporatiōis: tñ spēs extēdit vltra fumalē euaporatiōē
Et filr est de sono z motu: ibi tñ spēs soni deferē sz ē spi/
rituale tm: vñ si oportebit ēē motū i medio aut cōfractio/
nē aut pēnsiōē: vñ pōt dici qd ēt erit cōfractio celi empy.
nec hoc erit ei ignobilitas: qz erit istrumētū motū a ligua
glorificata z mā vocis plate i laudē diuinā: nec pp b segē
qd sit gñabile z corruptibile: qz raritas z dēstas sūt egua/
ce dicta i isto corpe z i istis corporib: sicut ēt ponūt astro/
logi iter duas sphaeras qd nō pāt scindi ēē aliqd spaciūz re/
pletū corpore diuisibili: cū i isto spacio sit mot⁹ planeta/
rū fm motū epicieli. Et p b p3 rñsio ad vltim. Et p3 p
miraculū fieri pōt qd duo corpora sint i vno loco qd sz ēē
ad minus dū corpus gloriosūz supra celū empyrenz trās/
ferē mediāte celesti corpe: qd nō scindit: qd at de his vey
sit certūz est: qz nec fide determinat nec rōne pbat.

Utz celū empyreū beat influētiā sup alia corpa. III.

Tertius sic pcedit. vñ qd ce empy. i
fluētiāz beat supra alia cor
pora: ita. n. ē in alijs elis qd sp ptingūt ē saluās
ctētū: quīs sit dñus sibi: eo qd ē locus ei: z bz
se ad ipsūz: sicut actus ad pōz: z sicut totūz ad
partē diuisūz: vt dñ in qrtio pby. sz celū empy. ptingit alios
celos. ergo multo fortius cū nō dñet eis: vñ qd nō influat in
eos ptingēdo z saluādo eos. Et p. sz dñic. z alios ppos sol
bz effectū i istis inferiorib: p lumē suū qd irradiādo emittit
sz celū empy. ē totū lucidū. ergo vñ qd influētiā beat in infe/
riora corpa. Et p. i pmo mobili ē dextrū z sinistrū: z alie
pōnes: vt i scdo ce. z mū. determinat: sz hoc nō pōt ēē nisi
p influētiā alicui⁹ superioris. cū ergo nullūz corpe sit superi⁹
nisi celū empy. vñ qd influētiā ei⁹ beat. Et p. ad nobiliorē
formā ē nobilior dispō: sz ad formā aie vegetabilis dispo/
nit lux celi siderē. ergo cū aia sensibilis sit nobilior. vñ qd
ad ipsūz disponat lux celi cristallini vltē: ad aiaz rōnalē
lux celi empy. z sic influētiā bz in inferiora.

Sed contra status glie ē ali⁹ a statu gñatiōis z cor/
ruptiōis qd ppetit vic: celū at empy. oz
dinat ad statū glie. ergo vñ nō ēē eiusdē ordinis cum alijs
corporib: sz ea qd nō sūt eiusdē ordinis nō hñt influētiā
adinuicē. ergo celū empy. nō influat in alia corpa. Et p. an
geli sūt nobiliores celo empy. sz angeli nō habēt causalita/
tem super alias res. ergo multo minus celū empy.

Respondeo dñz. qd celū empy. nullā bz influētiāz
sup alia corpa qd rōnabilr poni possz.
nō. n. ponim⁹ aliqd corpus hñe influētiā sup aliud nisi p mo/
tū: qz vt i li. de causis dñ: ēt aia i b ab itelligētiā dñic: qz nō
impmit i res nisi mouēdo eas: z mltō min⁹ corpe. nullū at
corpus mouet nisi motū: vt a phis pbatū ē: celū. n. p motū
suū causat gñatiōē z corruptiōēz in istis inferioribus. vñ
dñ i. s. pby. qd motus eius ē sic vita existētib⁹ oib⁹. Un di/
cit rabi moyses qd celū in vniuerso ē sicut cor in aiali: cui⁹
motus si ad horā gesseret corporis vita finiret. vñ cū ce/
lū empyreū ponat immobile nō potest rōnabiliter poni in/
fluētiā sup corpa hñe: cōstat. n. qd nō bz influētiā sine
motu ad modū creatis: nec tñ negat qd deus potētiā influ/
endi sine motu ei cōferre potuisset: sed qz hoc nec auctori/
tate pfirmat: nec rōne: id pō corpe qd dñt celū empy. influē/
tiā sup alia corpa hñe eadē facilitate ptingit qd tenet: z pci/
pue cū i talib⁹ nō qrat qd dñ p miraculū possit facer: sz qd
nāe rei cōueniat: vt dicit Aug. scdo super gene.

Ad primum ergo dñm. qd corpus motū motu re/
cto gñabile z corruptibile idiget lo.

co ptingēte z pseruante: z ista vñs locadi z pseruadi i vno
attendit elemētōz respectu alterius cū vñte celi influen/
tis in elta p motū: corpus at motum circulariter incorru/
ptibile nō idiget ad motū loco extrinsec⁹ ptingēte: nec etiā
ad pseruationē: z qd aliqd bz corpus beat exteri⁹ ptingēs. B
ē p acciis: vt in 4. pby. pmetā. dñc. vñ nō depēdet ab eo ni/
si iquātū reuoluit reuolutiōē eius. i celo at empy. nō ponit
tur aliqd reuolutio. vñ nō remanet aliqs influēdi modus.
Ad 2. dñz. qd lux celi empyrei. vt dictū est nō est pmo/
dū fulgoris irradiātis i alia corpa: z id nec ēt illumina/
tiōē influat i alia corpa: cui⁹ rō ē: qd cū sit vñsissimū cor/
porē z maximū sine lumine solis oia illuminaret. Et pte/
rea lumē celi nō ē cā effectiua in inferiorib⁹: nisi supposito
motu qd a celo empyreo remouet. Ad 3. dñz. qd dextrū
z sinistrū sūt in celo ex vñte motoris sui gcūq; sit iste nō
ex influētiā alicui⁹ corporis: sicut z i aiali est ex vñte aie.

Ad 4. dñz. qd nobilissima dispō qd vñq; pōt ēē i corpore
ad formā ē ifra nobilitatē celi: vñ eadē vñs celestis est p
quā corpus disponit ad formam elti z mixti z aie vegeta/
bilis sensibilis rōnalis: nec opz si b celū disponit ad aiam
vegetabilē: qd nō possit disponere ad aiaz sensibilē: nisi p/
bet qd ex hoc esset vltimū virtutis eius: qd falsum est. vñ
p3: qd ista positiō fundat supra tria falsa: primū ē qd dispō
q est i corpore hūano ad aiam nō possit esse ex vñte solis.
Scdm ē qd lux sit corpus māliter veniēs in pōnez aiat.
Tertiu ē qd sit p mediū iter aiaz z corpe: qd sit absurda apd
oēs qd rōnabilr locuti sūt: z id vno icōueniēti dato alia cō/
tingūt: z b nō est mix. Et ppositio textus.

Quātas p eternitates zc. Ut flz dice: qz eternitas
ē tm vna. Et p. i q dñt seclz tps z eternitas.
Ad b dñz. qd i āgelo ē tria pñderat. f. ēē ei⁹ mēsurā dñ
seclz: qz vt dñ i p ce. z mū. seclz dñ finis vñiūsculūz. z opa/
tiōz ipsi⁹ i q res i ppa nā cogitit p spēs inatas: i q ē vicissi/
tudo z aliqs modus mot⁹: z sic mēsurat tpe: qd tñ ē aliud
ab eo: qd ē numerus mot⁹ celi. Tertiō opatiōē q verbuz
itue: z sic sit i picipatiōē eternitatis z bñtudinis: z sz qd
sunt multe bñtudines picipate: ita z eternitates: quāuis
bñtudo eēntialr sit tm vna. (Sz i celū vocat zc.) Hoc ce/
lū nō ē corpe: qz celū sancte trinitatē dñ ēē idē qd eēntia ma/
iestatis ei⁹ in quo celo nulla creatura pōt ēē: sicut nec eqri/
deo: sz tñ tres coeternē z coeqles in eo sunt pñone.

Quales facti fuerit angeli: qtuor ei⁹ attributa
sūt i ipso initio sue pñitiōis.

Bistm. III.
Ecce ostēdūz est vbi fuerunt angeli
mor vt creati sūt: nñc cōsequēs ē i/
uestigare qles facti fuerit in ipso
primordio sue cōditiōis. Et qtuor
qdē angelis vidēt ēē attributa i ini/
tio subsistētie sue. f. eēntia simplex. i. idiuisibilia
z imaterialis: z discretio psonalis: z p rōnem
nāliter ifitā: itelligētiā: memoria: z volūtas si/
ue dilectio. libez quoq; arbitriū. i. libera iclinā/
de voluntatis sine ad bonū sine ad malū facul/
tas. Poterat. n. p libez arbitriū sine violētiā z
coactiōē ad vñlibet ppria volūtatē flecti.

An oēs fuerit eqles angeli i tribus. f. i eēntia

In sapia: i libertate arbitriū.
Ac pñderādū ē vñz i suba spūali z sa/
piētiā rōnali. i. itellū z libertate arbi/
trū q oib⁹ inerant: oēs eqles fuerit.

ea fm se et vlt: siue sit sub forma corpali siue spuali. Secdo incorporeitas repugnat mae. cu. n. vni pfectibili debeaf vna pfectio et in ma pma no sit vlla diuerfitas. opz q ois forma anqz possit i ea ee vlla diuerfitas nec itelligi: iuefti at ea tota: fz an corporeitate no pot itelligi aliq diuerfitas qz diuerfitas p fupponit pres q no pnt esse nisi pntelligat diuifibilitas q pseqt quaitate q sine corporeitate no est. vñ oz q tota ma fit veltita forma corporeitatis. et io si ali qd e incorporeu: oz ee imale: et tñ aliqua pponē in angelo ponim: q qlis fit sic iueftigada ei reb ex ma et forma co pofitis nā rel q gditas vel eētia dī ex pūctiōe forme ad mās refultat: vt hūanitas ex pūctiōe aīe et corporeis: de ra tione at gditatis iquātū e gditas nō ē q fit cōpofita: quia nūqz iueniret fimplex nā: qd ad min in deo flz est: nec est d rōe ei q fit fimplex: cū qdā iueiat pofita. vt hūanitas. Effe at fm q dī res ee in actu iuenit ad diuerfas nās vel quiditates diuerfūmode fe hē: qdāz. n. nā est de cuius intellu nō ē fuū eē: qd pz ex b qd itelligi pōt: cū b qd igno ref: an fit: si cut fenice vel eclypfim vlt aliqd hō: alia at nā iuenit de cui rōne ē ipz fuūz eē: imo ipz ee ē fua nā: ee at qd hō ē nō hōz ee acqfitū ab alio: qz illud qd res ex fua gdi tate hōz ee hōz: fz oē qd ē pter deū hōz ee acqfitū ab alio. g in folo deo fuū ee ē fua gditas vel nā. In oibus at alijs ee est pter gditatē cni ee acqrit: fz cū gditas q fequit pponē depēdeat ex ptibus: oz q ipfa nō fit fubfiftēs in eccl. qd fi bi acqrit: fz ipfuz pofitū qd fuppoftitū dī. et io gditas ppo fiti nō ē ipz qd ē: fz est b quo aliqd ē vt hūanitate ē hōz: fz gditas fimplex: cū nō fundet in aliqbz partib: fubfiftit in efle qd fibi a deo acqrit: et io ipfa gditas angeli ē qd fub fiftit et ipfuz fuū eē: qd est pter fuā gditatē: est id quo ē fīe motus est id quo aliqd denoiatur moueri: et fic angel ppo fitus est ex eē et qd est: vlt ex quo ē et qd ē: et pp b i li. de cau fis dī: qz itelligētia nō ē eē tñ ficut cā pma: fz ē in ea efle et forma q ē gditas fua: et qz oē qd nō hōz aliqd ex fe: fz recipit illud ab alio ē pōle vlt in pō refpectu eius: io ipfa gditas ē ficut pō: et fuū eē acqfitū est ficut actus: et ita p pñs ē ibi cō pofitio ex actu et pō: et si ifta pō vocet mā: erit cōpofit ex mā et forma: quibz hoc fit oīno equiuocū dictū. fapiētis. n. est non curare de nobis.

Ad primum

ergo dōz est q de rōne fube ē q fub fiftit. q. per fe ens: et io forma et mā q fūt pars cōpofiti cum nō fubfiftāt nō fūt in pdicamēto fube: ficut spēs: fz folum ficut pncipia: qz at b fubfiftēs hēat gditatē pofitā nō est de rōne fubftātie. vñ nō oz illud qd est in pdicamēto fube hēat gditatē cōpofitā: fz oz q hēat pponē gditatis et eē. oē .n. qd est in gñe fua gditas nō est fuū eē. vt Aui. dicit. Et io nō pōt deus i pdicamēto fube poni. vñ Boe. intēdit dī: qz iter tria hec. f. mās et forma et pofitū: ex his folū cōpofi tū est in gñe fube: ficut spēs: nō aut intēdit qz oē qd ē i gñe fube fit pofitū ex mā et forma. Ad 2^m dōz. qz aliq funt vnius gñis logice loquēdo q nāliter nō fūt vnius gñis: fi cut illa q cōicant in itentiōe gñis quā logicus ifpicit et ha bēt diuerfuz modū efendi. vñ in. io. meta. dī q de corru ptibilitibus et icorruptibilitibz nūbil cōe dī nifi cōitate nois: et io nō oz angelos cū corporalibz eadē pncipia cōicare ni fi fm itentionē tñ: put in oibz iuenit pō et actus analogi ce: tñ vt in. xi. meta. dī. Ad 3^m dōz. qz ficut dicit 2^m mē. in .3. de aīa. recipe et oīa hōz dīr equoce de mā et intellectu: mā .n. pma recipit formā: nō put est forma fimplr: fz put ē b. vñ p mās idiuuaf: fz itells recipit formā iquātū est for ma fimplr nō idiuuaf: cā: qz forma in itellu hōz efle vlt. vñ et t pbs ibidē dicit: qz itelligere pati qdā est: fz cōiter et equoce dictū. vñ ex hoc nō ponit cōpofitio vel mālitas fube intellectualis. Ad 4^m iā pz refponfo p ea q dicta fūt oītefuz est. n. qz in angelo est pō et act: nō tñ ficut pres

gditatis: sed pō tenet ex parte gditatis et eē est actus eius. Ad 5^m dōz: qz obiectio pcedit ex falso intellectu līc: non .n. est fensus qz ens creatū pponat ex finito et ifinito: ficut ex partibus itegralibus: fz ficut ex partibz fubiectiuis: qz entis creati qdā est finitū: ficut icorruptibile: et qdā infi nitū ficut corruptibile: qd nō est determinatū ad eē tñ: fz qñqz est et qñqz nō est. vñ in quodā cōmēto li. de caufis ex ponit ifinitū. i. potēs eē vel nō efle. Vlt dōz. qz pponit ex i finito. f. ex pō: et finito. f. ex actu. Ad 6^m dōz. qz forma oī no fimplex q ē fuū eē: ficut eētia dīna de q Boe. ibi loqz. Nullo mō pōt eē fubm: fz forma fimplr fubfiftēs q nō est fuū eē rōne pofitatis quā hōz pōt fubz eē: fz equoce a mō q mā vel mālē fubiectū dicitur: vt dictum est.

Utz in angelis possit eē psonalitas.

II.

Secundus sic pcedit. vñ qz i angelis nō possit efle psonalitas. Indiuuatio. n. ē de rōne pfone: qz pfona est rōnalis nāe idiuuaf fuba: pncipiū autē idiuuatiōis ē mā. cū ergo angelus mā careat: vt dictū ē. vñ qz ab eo psonalitas excludat. P. ois forma quātū ē de fe cōicabilis ē et vltis: fz angel? ē forma fimplex ergo vñ qz fit vltis: fz vltia nō dicim? pfonas: vt di. Boe. ergo vñ qz angel? nō fit pfona. P. pfectio oz pfectibili ppoz tionari: fz forma itelligibilis q est pfectio itellus nō hōz rō nē fingularis: fz magis vltis. ergo nec itells: fz angeli fī di uini itellectus et diuine mētes. vt dicit Dio. ergo nō fūt p fone. P. pfona est rōnalis nature idiuuaf fuba: fz a Dio. ponitur angelus in ordine itelligibiliū q fupra rōna bilia cōfiftunt. ergo videt q angelus nō fit pfona.

Sed contra pfona fz magis ē hypoftafis ppetate te difticta ad dignitatē pntēte: fz an gelus cū fit qd fubfiftēs dī hypoftafis et ei ppetates funt nobiliffime. ergo vñ qz fit pfona. P. b idē hī ex ifta et ex dictis Ricar. de fco Uic. qz diuerfas ppetates diuerfi mode pfonā ponit i hoīe angelo et deo.

Refpōdeo dōz qz psonalitas ē i angelo: alio tamē mō qz in hoīe: qd pz: si tria q fūt de rōne pfone cōfiderent. f. fubfiftēte rōcinari et idiuuaf eē. fubfif lit. n. hō in partibus fuis ex qbus pponit: fz angelus in nā fua fimplici nullo idigēs partiū vel mālē fundamēto. Ra tiocinat hō difcurrēdo et ingredō lumie itellectuali p pti nuū et tēpus obūbrato: ex b qz cognitiōez a fenu et imagi ne accipit: qz fz yfaac i li. de diffi. rō oīz in ymbra itelligē tie: fz angelus lumē itellectuale puz et ipermixtū partici pat. vñ et fine ingftiōe difformiter itelligit fz Dio. Silr incōicabilitas ē in hoīe ex b qz nā fua receptibilis in mālē fundamēto p mās determinat: fz i angelo i fe determinata ē ex b qz in aliquo ficut forma determinabilis recipi nō pōt: et ex b ipfo fatis cōicabilis ē: et nō p determinatōez re cipiētis: ficut et diuinū eē est p pziū et dterminatū: nō p ad ditionē alicuius hētis: fz p negociationē oīs adhibiti. vñ dī in li. de caufis: qz idiuuatio fua est bonitas pura. qre pz qz multo nobilior est psonalitas in angelo qz in hoīe: fi cut et cetera que eis cōueniunt fm Dio.

Ad primum ergo dōz qz forma participabilis nō idiuuaf nifi p mās i q accipit eē determinatū: fz forma q nō ē receptibilis nō idiget mā de terminatē: fz i fua nā determinat ad eē: qd fibi nō ad mām depēdēs acqrit: fīc foris corruptibilis: nec i mā: et si nō ad mās depēdene: ficut aīe rōnali: et p b ēt pz rñfio ad fcoz: qz forma rōnē vltatis hōz ex b qz i pluribus est receptibilis. Ad 3^m dōm. qz forma q ē recepta in intellectu pōt duplr cōfiderari: vel p pparatōz ad rē cui? ē filitudo: et fic hōz vlti tē. nō. n. ē filitudo hoīs fz p ditiōez idiuuaf: fz hōz nām cōez: vel p pparatōez ad itellectū: i quo hōz eē: et fic qd in

diuiduatū: quēadmodū intellectus et alia nūero spēs intel-
lecta hoīs ē i intellectu sortis: et alia i intellectu pla. vñ n̄ o3
intellectū n̄ ē qd determinatū et subsistēs. ¶ Ad 4^m vñ
q rōnale f3 Dio. est i angelis et i deo eminēter: f3 quē mo-
dū ipse intellectus diuinus et angelicus ratio nominatur.

¶ Utrū i angelis possit ēē numerus.

III.

Tertium sic pcedit. vñ q i angel' n̄
possit ēē nūer. nūer. n. n.
q̄titas ē: sed q̄titaris subm ē mā. cū g i angel'
n̄ sit mā vt dictū ē: vñ q nec nūerus. ¶ Pre-
terea. f3 phos i bis q sūt sine mā: n̄ pōt ēē nu-
merus nisi fm cām et cātū: f3 vñ angelus n̄ ē cā alterius.
g si sūt sine mā nullus nūerus i eis ēē pōt. ¶ Preterea.
q̄to aliqd ē ppiquius vni simplici tāto min' diuidit'. S3
iter oēs creaturas nā angelica deo ē ppiquior fm Augu.
q dicit li. 2. f3. Duo fecisti dñe: vñū ppe te. f. angelū: alter p-
ppe n̄bil. f. māz. g vñ q vñ n̄ sit i eis nūerus aliquis vñ sit
paucissimus. ¶ Preterea. cūz pres vnuerſi sūt ordiate
adiuicē iuuātes se mutuo. Illud ex q n̄ puenit vtilitas in
partibus vnuerſi. Vñ ēē frustra vñ vñū: et sic oīo n̄ esse:
f3 spūal' subā n̄ iuuat ad corporālē nisi mouēdo ipas. g vñ
q n̄ sūt ples sube septe nisi gbus explet motus corpora-
lis creature. Et ita vñ q nūer' angelorū sit accipiēdus f3
nūerū motū celi: vñ ēē iporū mobiliū. g vñ q nūerus an-
gelorū possit ēē nobis. ¶ Preterea. de angel' fm Dio. n̄
bil scire possum' nisi ea q nobis i sacra scriptura tradūt.
f3 Dāielis. 7. dñ. Milia miliū ministrabāt ei. g vñ q nūe-
rus eorū sit nobis determinat'.

Sed contra Vñro. dicit q vñāqz aīa h3 angelus
bonū ad custodiā: et malū ad exerci-
tiū sibi deputatū: f3 nūerus hoīum i mūdo sit vñū ēē
nobis ideterminat'. Ergo et nūerus angelorū custodiū q sunt
vñū. ordinis: et multo fortius nūerus oīum angelorū.

¶ Preterea. Job. 25. dñ. Nūqd est numer' militū ei?
milites autē eius sūt angeli: vt habet Luce scdo. Scā ē cūz
angelo. g videt q numer' eorū n̄ sit nobis dterminat'.

Respondeo vñro q ratio hūana deficit a cogni-
tione subaz septe: q tñ sūt notissī
ma nāe ad q intellect' noster se habet: sicut oculus noctue
ad lumē solis: vt dñ i scdo meta. 2. iō dñ i. xi. de aīalibus: q
de eis valde pauca scire possum' p rōnes: q̄uis illud qd d
eis ē scitū ē valde delectabile et amatu. Et iō pbi de illis
nihil. q. demonstratiue et pauca pbabiliter dixerūt. Et hoc
ostēdit eorū diuersitas i ponēdo numez angelorū. Quidā
enī posuerūt nūez substātiāz separatarū fm numerum
motū celi. sicut Arist. i. xi. meta. Quidā f3 numez sphe-
rarū: vt auicē. i. sua meta. qdā autē negauerūt oīo aliqd ēē
icorporē: sicut Empedocles et Democritus et saducei iu-
deorū. Quidā ēē posuerunt vñū tñ ēē angelus: q diuersa
fortiē vocabula f3 diuersos act'. sicut qdā heretici. Qui-
dā vñ posuit angelos n̄ i dterminato nūero nobis: sed tñ
p angelos significari dñ i scripturis oēm vtutē vel corpo-
ralē vel spūalē p quā deus ordinē sue puidētie explet q̄si
dine volūtatis nunciū: adeo q vim cōcupiscibile noiant
angelū cōcupiscētie: f3 substātiāz separatas dicūt esse fm
numerū quē pbi posuerūt: et iste ē Rabi moyses. Sides
aut catholica tenet numerū substātiāz separatarū: q̄s āge-
los dicim' ēē nūerū deo finitū: sed nobis infinitū. Unde
Grego. dicit i glo. Danielis. 7. q. excedit oēm mālē multi-
tudinē: vt Dio. dicit. i. 4. ca. cc. Vierar. et hoc satis ē pbabi-
le. Videm'. n. illa corpora q nobili' dīnā bōitatē partici-
pāt. f. celestia excedere. q. sine pportioe corpora gñabilia
et corruptibilia. Et hoc est qz pductiois creaturaz cā ē di-
uīa bōitas. quā reb' cōicare voluit. vñ videt q naturas
spūales: i quibus maxime sua bōitas relucet: creauit i nu-

mero q̄si improporziōabiliter excreſcēte numez natura
rū corporaliū. Qualiter autē distinguat' adiuicē accipe pos-
sumus ex verbis cōmē. i. 3. de aīa: vbi dicit q si nā intellect'
possibilis ēē nobis ignota: n̄ possem' assignare nūerū sub-
stātiāz separatarū. Vñ dico q f3 gradū possibilitatis p-
mixte i nā āgelica ē eorū distinctio. Dictū ē. n. supra: q ipa
nā: vñ quiditas angeli est possibilis respectu ēē qd a deo
h3. Inuēit'. n. nā cui possibilitas admisceat plus et plus di-
stās ab actu. fm q recedit a similitudinē dīne nāe q ē act'
tñ. Illa ergo qditas ē act' cōplet' ppter quā n̄ est suū ēē. f.
nā dīna et illa qditas simplex q ē ppiquior p similitudinē
ad dīnū ēē: mīus h3 de potētia et plus de actu: et deo vici-
nior et pfectior. Et sic deiceps quousqz vēiat ad illā nām
q ē i vltio gradu possibilitatis i substātiis spūalib': adeo
q n̄ acgrit sibi ēē nisi i altero: q̄uis ēē suū ad illud n̄ de-
pēdeat. f. intellect' human'. q fm cōmē. ē vltim' i ordie na-
turaz intellectualiū: sicut materia pma i ordie corporaliū.

Ad primum ergo vñro: q sicut i pmo lib. dñm
ē. vñū dñ dupl'r f3 q cōuertit' cūz
ente: qd n̄ determinatur ad aliquod gen': et sū nec multi-
tudo sequēs ad tale vñū: et talis multitudo pōitur i ange-
lis q nō seqt' diuisione q̄titar' vñ māe: f3 distinctionē nāz.
Alio mō dñ vñū qd ē pncipiū numeri g ē discreta q̄titas
cātus ex dīfione māe vñ cōtinui. Et tal' n̄ ē nisi i mālīb'.
¶ Ad 2^m vñro q ē f3 philosophos q distinguūt nūerū
substātiāz separatarū per cām et causatū: cā et cātū n̄ sūt
p se distinguētia: sed fm eos cōsequūtur ad pncipia distin-
ctiois: cū. n. distinctio sit p se loquēdo p hoc qd ē maior vñ
mīor ppositio: et f3 distātiā potētie et act' f3 eos segtur q
illud qd ē plus i actu sit cā ei' qd ē min': fm quē modū di-
cūt multitudinē ab vno p simplici pcessisse: quē tñ modū
dic' cōmētator in. xi. metaphy. insufficienter pbatū: et cō-
cedit ab vno p simplici immediate potuisse plura pcedere:
re: ita et nos cōcedimus oēs nās intellectuales immediate a
deo pcessisse distinctas fm ordinē sapiētie disponētis di-
uersos gradus nārū spūaliū. Et iō remoto qd ifidelitatis
est. f. ordie causalitatis ab āgelis: et retēto qd fidei. psonat
f. gradu simplicitatis hēbim' eūdē modū distinctiois quē
ipī hūerūt. ¶ Ad 3^m vñro q ex rōne illa probat' simplici-
tas angelice nāe: pncipue illi' q i ea supma est: f3 plurali-
tas gradus ab ea nō tollit'. ¶ S. n̄ loquēdū de angelis
sicut de dīna nā: spūaliter cū ples angeli nō tñ nūero sed
spē differāt: vt dicet'. ¶ Ad 4^m vñro q angeli nō sūt facti
pp motū corporaliū: qz nihil sit pp vilius se. vñ si sūt aliq
sube nō mouētes: nō seqt' q sint supflue: nihilominus tñ
vñro q ex oibus substātiis illis pūit aliqua vtilitas per
iuuamētū i rebus corporalib': qz inferiores angeli in mo-
tu spheraz deo ministrāt: sic a gbusdā dñ: et pbabile vide-
tur: cū Greg. dicat corporālē creaturā p spūalē administrā-
ri. Illuminatio autē inferiorū angelorū ē a deo p pmos et
medios: vt dicit Dio. et ita oēs ifluētiā hñt sup motū cor-
poraliū vñ ad min' q̄tū ad custodiā hominū q ptnēt ad
vltimū ordinē. ¶ Ad 5^m vñro q vba ista alr a Grego. et
Dio. exponūt'. Et q̄tū ad aliqd eodē mō. i hoc. n. pueniūt
q angelorū nūer' nō est determinatus nobis: f3 i hoc dñt:
qz Dio. vult: q cū dicat' milia miliū vñūz mille multipli-
cat aliud: ac si diceret milesies mille: et sic equalis nume-
rus importatur: cū dicat' milia miliūz p: dñcies cētena mi-
lia scdo: qd h3 vñā littera. Tātū. n. est decies cētūz milia:
q̄tum milies milia. Et f3 hoc datur intelligi q̄si equalis
numerus ministrātium et assistētium. Vel f3 aliā litterā
que habet: milia miliū ministrabāt ei: et decies milies cē-
tena milia. Datur itelligi q numerus assistētū exce-
dit numerum ministrātūz propter suā nobilitatē: qd cō-
sonat ei: qd supra dictū est scdo: intētiōnez Diony. q. f. nō

Distin. III.

biliores creature plures sūt. unde dicit q̄ i hoc verbo maxinus nūerus apud nos nomē p̄p̄iū h̄ns. f. mille multiplicatur p̄ oēs maximos nūeros. f. limites nominatos. f. p̄ seips: cū dicitur milia milia. p̄ denariū cū dicitur. decies milies per centenariū cū dicitur. centena milia: i quo ostendit maxima numerositas excedēs nostrū intellectū. Sed Grego. vult q̄ sit constructio p̄tita: cū dicitur. milia milia: q̄si diceret milia d̄ numero milia. Un̄ vult q̄ dat̄ intelligi maiōr nūer⁹ ministrantiū q̄ assistentiū: p̄ hoc q̄ ad administrātes ponit nūerus nō determinat⁹ ⁊ ad assistētes d̄teriat⁹.

¶ Utrum vnus sp̄s sint plures angeli.

Quartum

li vnus sp̄s: sicut. n. angelus ē sub̄a simplex ita ⁊ aīa: f. omnes aīe rōnales sūt vnus sp̄s. ⁊ oēs angeli. ¶ Preterea. p̄fectio vna fm̄ p̄fectione fm̄ sp̄s q̄ ē gr̄a v̄l gloria. q̄ v̄l q̄ sint vni⁹ sp̄s. ¶ Preterea. dīne bōitatis vt dicitur ē p̄p̄iū ē nobiliora i entibus magis multiplicare: vt bōitas sua magis diffundatur. sed i vilius creaturis iuenit magna multitudo p̄cipiantū vna sp̄s. q̄ v̄l q̄ multo forti⁹ sūt i angel. ¶ Preterea fm̄ Boc. nullius rei sine p̄sortio pōt ē iocūda possessio. Sed i angelis ē maxima iocūditas: cū d̄lectatio sit d̄ rōne felicitatis f. p̄hm i p̄mo ethi. q̄ v̄l q̄ i angelis sit multorū consortiū in vna sp̄e.

Sed contra

multiplicatio indiuiduorum vnus sp̄s nō ē nisi ad cōseruandū sp̄e p̄p̄tuitatē: q̄ in vno saluari n̄ pōt. Un̄ i corporib⁹ incorruptibilib⁹ nō est nisi vnu indiuiduū vni⁹ sp̄e vt sol ⁊ lūa: f. angelus ē sub̄stātia incorruptibilis. q̄ nō sunt plures angeli vni⁹ speciei. ¶ Preterea. Angelus ē perfectior quolibet corpore. f. aliquod corp⁹ ad tātā p̄fectionē puenit: vt nihil sue nāe sit ex ipm: vt p̄ i his q̄ cōstāt ex tota materia sue sp̄e: vt p̄ i celo: vt d̄ i p̄mo celi ⁊ mūdi. q̄ v̄l q̄ multo fortius extra vnu angelū nō sit aliqd̄ sue sp̄e.

Respondeo

d̄m. q̄ circa hoc sunt tres opi. Qui dā enī dixerūt q̄ oēs angeli sūt vni⁹ speciei: adeo q̄ ē angelus ⁊ anima differūt specie. Alij vero dicūt q̄ angelus ⁊ aīa differūt sp̄e ⁊ angeli vnus ordinis ab angelis alterius ordinis. Sed oēs qui sūt vnus ordinis sūt vni⁹ sp̄e. Alij vō d̄nt q̄ null⁹ angelus ē vnus sp̄e cū alio. Et h̄ opi. cōcordat cū dictis philosophorū: ⁊ ē d̄ionysij: q̄ pōit i. io. c. celest. hierar. i eodē ordīe ēē p̄mos medios ⁊ vltimos. Et huic necessariū ē cōsentire: tum ex immaterialitate: tum ē ex icorporeitate. Si enī imateriales ponūt cū nulla forma vel nā multiplicet numerum nisi in diuersitate m̄ae: opz q̄ forma simplex ⁊ imaterialis nō recepta i aliq̄ m̄a sit vna tātū. vñ quicqd̄ ē ex eā ē alterius nature: eo q̄ distet ab eo fm̄ formā: nō scdm̄ m̄ae p̄ncipiū: qd̄ ibi nullū ē. Talis aut̄ diuersitas causat d̄fiaz i specie. Un̄ oportet q̄libz duos angelos acceptos differre f. sp̄m. Hoc ē de necessitate sequi: si ex materia cōponāt: dūmodo n̄ ponāt corporea: qd̄ sic p̄s. quorūcumq̄ m̄a f. ēē differre pōit: opz si ista m̄a est eiusdē ordinis i vtroq̄: sic m̄a generabiliū ⁊ corruptibiliū est vna: q̄ diuerse forme: fm̄ q̄s diuersus ēē accipit: recipiant i diuersis partibus m̄ae. Non. n. vna pars m̄ae diuersas formas oppositas ⁊ disperatas simul recipere pōt. S. i possibile est i m̄a itelligere diuersas ptes nisi p̄ntelligatur in m̄a q̄ritas dimēsiua ad minus intermiata: p̄ quā diuidatur: vt dicit cōmen. i lib. de sub̄stātia orbis: ⁊ i primo phy. q̄ sepata quātitate a sub̄stātia remāet indiuisibilis. Ut in p̄mo phy. phylo. dicit. S. nulla forma recipitur i m̄a sub quātitate itellecta nisi forma corporalis. Ergo impossibi

Questio I.

le ē duos angelos cōicare i m̄a v̄l i potentia vni⁹ ordinis. S. oīs forma vel nā q̄ recipit i diuersis gradibus potentiaz recipit f. p̄i⁹ ⁊ posterius f. ēē. Impossibile est aut̄ nām sp̄e cōicari ab indiuiduis p̄p̄iis ⁊ posterius: nec fm̄ ēē nec f. itentionem: q̄uis hoc sit possibile i nā generis: vt d̄ i. 7. meta. ergo impossibile ē duos angelos si sūt incorporei esse vnus speciei.

Ad primum

ergo dicēdū: q̄ q̄uis aīa sit forma simplex sicut ⁊ angelus. tamē aīa n̄ recipit ēē a d̄o: nisi i corpe. Qz f. Aug. ⁊ ifundēdo creatur ⁊ creādo ifundit. Un̄ ex corpe recipit ēē indiuiduū: qd̄ q̄ n̄ depēdet ex corpe remāet indiuiduatio: ēē d̄structo corpe. Ideo Aug. dicit: q̄ impossibilis ē positio illorū hereticorū: q̄ dicūt plures aīas aīi corpus creatas fuisse. sic aut̄ n̄ est in angelo. Et ideo nō est ratio similis. ¶ Ad 2. d̄m q̄ hoc t. i. perfectionib⁹ q̄ sūt de nā rei. Nō aut̄ i p̄fectionib⁹ superadditis q̄ n̄ sequūt̄ ex p̄ncipijs nāe: q̄les sūt gratia ⁊ gloria. p̄ostunt ēē i corporib⁹ diuersa f. speciem vni⁹ sp̄e colorē h̄re. ¶ Ad 3. d̄m q̄ p̄fectio vniuersi cēntialis n̄ attēdit i indiuiduis: quorū multiplicatio ordinatur ad p̄fectionē sp̄e: sed i sp̄eb⁹ p̄ se. vñ magis apparet diuina bōitas i hoc q̄ sūt multi angeli diuersarū speciez q̄ si sint vni⁹ sp̄e t̄m. ¶ Ad 4. d̄m q̄ d̄lectatio f. p̄h̄ i ethicis: segtur opationē perfectā. Et ideo ad incūditatē cōfortiū exigīt i illa nā: i qua n̄ pōt ēē in vno p̄fecta opatio sine alterius adiutorio: vt i hoibus: i q̄bus vñ p̄ seips nō sufficit ad operationē sue sp̄e: qd̄ n̄ pōt i angelis poni: ⁊ ideo h̄ obiectio est vana. Nō tamē negam⁹ quin vnus angelus alio inuētur: cū inferiores per superiores illuminentur. Et i hac societate est iocūditas ciuiū celestis curie. Sed ad hoc nō exigitur vnitas sp̄e f. p̄formitas gr̄e.

¶ Utrum angeli sint vnus generis.

Quintum

vnū gen⁹. quēcunq̄. n. sūt vni⁹ generis cōicāt i vna potētia generis: vt d̄ i. io. meta. sed angeli n̄ cōicāt i vna potētia generis: qz imateriales sūt. Ergo videt q̄ nō sint vni⁹ generis. ¶ Preterea. quēcunq̄ exēit ab aliquo cōi p̄ diuisionē: exēit ab illo et p̄i⁹ erāt i illo i potētia. S. angelus nō exēit de potētia in actū nisi sumat potētia agētis: alias ēē ḡnabilis ⁊ corruptibilis. nec iterus ē p̄dere aliquod vni⁹ f. rem i plures angelos diuisus. hoc. n. n̄ possit ēē: nisi illud vni⁹ ēē ḡtum. ergo nō inuēiuntur plures angeli vnus generis. ¶ Preterea. oē gen⁹ vniuoce ⁊ eq̄liter predicatur d̄ suis sp̄eb⁹. S. cēntialia angelorū q̄ cōsequūt̄ naturā cōem in ipsis: inuēiunt i angelis f. magis ⁊ minus: vt i l̄a dicit. ergo vñ q̄ n̄ sint vnus generis. ¶ Preterea q̄ differt ab alio in sp̄e si cōicāt cū eo i ḡne: opz ēē compositū ex genere ⁊ d̄feretia. S. p̄positio generis ⁊ d̄f̄e p̄suppōit cōpositionē forme ⁊ materie: vt vñ q̄ fm̄ Auicēnā d̄f̄a sumit ex p̄ncipijs formalib⁹ rei: gen⁹ aut̄ ex m̄alib⁹. vñ i. 5. metaphy. dicitur esse genere vni⁹ q̄ i materia conueniūt. Ergo vñ q̄ cū angelus n̄ sit p̄positus ex m̄a ⁊ forma: ⁊ vñ differat in sp̄e ab alio angelo: q̄ n̄ possit ēē i genere cōuenire.

Sed contra

genus sub̄stātie est t̄m genus vnus. sed glibet angelus ē i genere sub̄stātie. q̄ vñ q̄ i genere vno cōueniāt. ¶ Preterea d̄f̄a addita generi cōstituit sp̄s. f. icorporeū fm̄ porph. ē d̄f̄a sub̄e. q̄ sub̄a icorporea est species sub̄stātie. predicatur aut̄ de multis angelis sp̄e differētibus. ergo est genus subalter-nū. Et ita i ḡne subalterno ēē angeli cōueniūt.

Respondeo

d̄m. q̄ f. auicēnam oē id qd̄ h̄z esse aliud a sua ḡditate: opz q̄ sit in ḡne: ⁊ ita opz q̄ omnes angeli ponant i predicamento sub̄e. h̄

est. n. rō sube put ē p̄dicamētū fm̄ Aui. q. sit res q̄ditatez habēs cui debeat ēē per se nō in alio. s. q. sit aliud a q̄ditate ipsa: rō ex ipsa politate quiditatis trahit ratio gñis: ex p̄lemēto aut q̄ditaris trahit ratio dñe fm̄ q. appropinquat ad esse in actu: sed hoc differēter cōtingit in substantiis cōpositis r̄ simplicibus: q. i cōpositis politas est ex parte m̄ae: sed cōplemētus est ex parte forme: rō ex parte m̄ae sumit genus: r̄ ex parte forme dñia: nō autē ita q. m̄a sit genus: aut forma dñia: cū vtrūq. sit p̄s r̄ neutri p̄dicat: s. q. m̄a est m̄a totū nō solū forme: r̄ forma p̄fectio totius: nō solū m̄ae: iō totum pōt assignari ex m̄a r̄ forma et ex vtroq. Nōm̄ aut designās totū ex m̄a est nomē gñis r̄ nomē designās totū ex vtroq. ē nomē sp̄ei. hoc p̄s si cōsidere q̄uo corpus ē genus aīati corporis r̄ aīati dñia. semp. n. iuenit genus sumptū ab eo qd m̄ale est r̄ dñia ab eo qd est forma le: r̄ ide ē qd dñia determinat genus sicut forma m̄as. In simplicibus aut n̄ais nō sumit gen⁹ r̄ dñia ab aliquibus partib⁹ eo q. p̄lemētū i eis r̄ politas nō fundat sup diuerfas p̄es q̄ditaris: s. sup illud simplex: qd quidē h̄z politatē f̄z q. de se nō habet ēē r̄ cōplemētum prout ē qdam similitudo diuini esse fm̄ hoc q. appropinquabilis magis r̄ minus ad participādum diuini esse: r̄ ideo quot sūt gradus cōplemētū tot sūt differētie specificē.

Ad primū ergo dñm. q. nō opz q. cōueniat nisi in vna intēione potētie q̄ est possibilitas recipiēdi ēē a deo in quo subsistat sine quātitate r̄ materia. Et per h̄ p̄s respōsio. ad scdm: q. nō oz esse vna numero potētiā q̄ diuidatur i oēs angelos: vel i qua prius fuerint i potētia q̄ i actu. Ad tertium dñm q. genus p̄ dicatur equaliter de speciebus quātū ad intēionē: sed nō semp q̄tuz ad ēē: sicut i figura r̄ numero: vt i. 3. metaphy. dicitur: s. hoc i speciebus nō cōtingit vt ibidez dicitur. vnde ex hoc sufficiēter posset p̄bari q. nō sūt vnus speciei: nō aut q. nō sūt vnus generis: cum pueniāt in genere ad qd se habēt oēs angeli: sicut diuerse spēs numeroz se habēt ad nūm̄: p̄tūq. vna fm̄ esse est p̄ior alia. Ad q̄rtū patet respōsio per ea que dicta sunt.

Utr angelus r̄ aīa differāt sp̄e.

VI.

Ad sextum sic pcedit. videt q. angel⁹ r̄ aīa sp̄e nō differāt. q̄cūq. n. pueniūt i vltia dñia p̄stitutua sūt eadē sp̄e q. ipsa est q. p̄let rōnē sp̄ei: s. angelus r̄ aīa f̄z h̄z. ergo nō dñt fm̄ sp̄em. p̄batō minoris: vltima dñia cōstitutua sumit ab eo q. nobilissimū i re ē: cū se hēat ad genus r̄ dñias p̄cedētes p̄potiōabilr: sicut forma ad m̄as: s. angelus r̄ aīa pueniūt i eo qd ē nobilissimū in vtroq. s. i intellectu. ergo pueniūt i vltima dñia p̄stitutua. Si diceret q. vltia dñia p̄stitutua angeli ē intellectuale: qd ab intellectu sumit. vltia aut dñia aīe est rōnale: sicut ēt Dio. vt distiguere ordinē intellectualiū r̄ rōnabiliū. Cōtra. ea q. pueniūt cōiter i duob⁹ nō distiguūt iter ipsa: s. intellectus nō tñ poni i angelis: s. etiā i aīa: vt p̄s i. 3. de aīa: s. i rō nō tñ aīe: s. ēt angelo puenit. vñ h̄zego. i homel. ep̄i. Angelū aīal rōnale vocat: r̄ supra maḡ creaturā rōnalez in angelū r̄ aīaz distixit. ergo angelus r̄ aīa nō differūt penes rōnale r̄ intellectuāle. Si dñs q. distiguūt penes vnibile corpori r̄ nō vnibile. Cōtra. q̄cūq. p̄sequatur rē habētes ēē p̄letū nō distiguūt eā cēntialr a re alia: q. oīa h̄z q̄ sic p̄sequūt rem sūt de gñe accidētū: s. vñio ad corp⁹ est quedā relatio q̄ p̄sequitur aīaz habētes i se ēē p̄letuz ad corpus nō depēdēs. alias sine corpore ēē nō posset. ergo h̄z qd ē vnibile corpori nō distiguūt cēntialr vel f̄z sp̄em aīaz ab angelo. Cōtra dñia specifica nō assignat alicui rei nisi f̄z q. est i gñe vt sp̄es: q. dñia est qua abūdat sp̄es a gñe: s. aīa

inq̄tum est forma talis corporis nō ē in genere substantie: vt sp̄es: sed vt principiū. cū ergo vnibilitas nō pueniat aīe: nisi fm̄ q. est forma. videt q. ēē vnibile non possit ēē distiguēs fm̄ sp̄em aīam ab angelo. Cōtra. p̄terea. ea q̄z est vnus finis nō differūt specie: cū cuilibet rei p̄p̄i finis respondeat: sed idē est finis angeli r̄ aīe rōnalis. s. beatitudo eterna. vt supra distinctionē prima maḡ dicit: q. etiaz h̄eri ex eo pōt. qd dicitur Mat̄h. 22. Erunt sicut angeli dei in celo. ḡ angelus r̄ aīa nō differunt sp̄e.

Sed contra

plus differt aīa ab angelo q̄ vn⁹ angelus ab alio. sed vnus angelus differt ab alio fm̄ sp̄em. vt dñm est. ergo multo fortius anima ab angelo. Cōtra. p̄terea. eadē forme vel perfectiōi respondet idē perfectibile. sed aīa r̄ angelus sunt quedam forme put cōiter oēs subas a materia separatas formas dicimus: quarū forme materiales sunt imagines. vt Boetius in li. de trinitate dicit: cū ergo aīe respondeat hoc perfectibile: qd est corp⁹ humanū: angelo vero vel nullius vel alteri sp̄eci: vt corp⁹ aīeū fm̄ q. aug. videt dicere: vel ēt corpus celeste fm̄ opinionē Auicē. r̄ quorūdā p̄horū videt q. aīa r̄ angelus nō sūt vn⁹ sp̄ei.

Respondeo

dñm q. circa h̄ sunt tres opiniones. Quidā enī dicunt q. aīa nō ē in genere sube sicut sp̄es: sed sicut p̄ncipiū: cū sit forma: vnde non p̄p̄ie dñ aīa sp̄e differre vel conuenire cū alia substantia. sed p̄p̄ie dicitur q. fm̄ aīam cōpositū ab alia: vel cum alia suba conuenit sp̄e vel differt. Sed hoc nō videt esse necessarium: quia vt Auicē. dicit in sua metaphyca ad hoc q. aliquid sit p̄p̄ie in genere substantie requiritur q. sit res quiditate habēs cui debeat ēē absolutū. vt p̄ se ēē dicatur vel subsistens. r̄ ideo duob⁹ modis pōt cōtingere q. aliquid ad substantie gen⁹ pertinens non sit i gñe substantie: sicut sp̄es vel q. res illa non h̄z quiditatē aliā nisi suū esse: r̄ p̄pter hoc deus nō ē in gñe sube: sicut sp̄es vt ipse Aui. dicit. vel quia res illa non habet ēē absolutū vt ens per se dici possit: r̄ p̄pter hoc materia prima: r̄ forme materiales non sunt i genere sube sicut sp̄es: sed solū sicut principia. aīa aut rōnalis h̄z ēē absolutum nō depēdēs a materia: qd est aliud a sua quiditate: sicut ēt de angelis dictū ē: r̄ ideo relinquitur q. sit in genere substantie sicut sp̄es: r̄ ēt sicut principiū inq̄tū ē forma huius corporis: r̄ inde venit ista distinctio q. formarum quedam sunt forme tñ: sicut forme materiales que non sunt sp̄es substantie: quedam vero sunt forme r̄ substantie: sicut aīe rōnales. Cōtra opinio est eorū qui dicūt animaz r̄ angelum vnus sp̄ei ēē: quod nullo modo pōt ēē si ab anima r̄ angelo cōpositio forme r̄ materie remoueat: vt supra de angelis dictum est. Et ideo tertia opinio cōmuni⁹ or est: cui assentiendū videtur: q. aīa r̄ angelus specie differunt: quibus autem differētis specificis distiguūtur diuersimode assignatur. quidam enim assignant eas sp̄e distiguūt: per hoc q. est vnibile corpori r̄ non vnibile. Alij vero per hoc qd est rōnale r̄ intellectuāle ēē. Tercio fm̄ hoc: qd ē h̄re intellectu possibīle respectu superiorū tñ. qd conuenit angelo: qui a superiori. s. deo vel angelo illuminatiōem recipit. r̄ fm̄ hoc qd ē habere intellectuz possibīlem respectu superiorū r̄ inferiorū: qd conuenit aīe hūane: que ēt a superioribus illūinatur: r̄ a fantasmatib⁹ cognitionem recipit. Quarto fm̄ hoc qd est h̄re vertibilitatē imutabilitatē: qd angelo puenit: eo q. imutabilr adhereat bono vel malo: ad qd se semel per electiōem cōuertit: vel h̄re mutabilem vertibilitatē: qd homini conuenit qui de bono in malum conuerti pōt: r̄ ecōuerso. Quinto fm̄ virtutem interpretatiuā: quia fm̄ Dama. angelus interpretatur: vel loquitur quibusdam

nutibus et signis intellectualibus sine vocis expressione: ut infra patebit: homo autem loquitur voce expressa. Nec est mirum quod sic diversimode angeli et anime differre assignantur: quia differre essentialiter que ignote et innote sunt secundum philosophum in 7. meta. designantur differenter accidentibus que ex essentialibus causantur: sicut causa designatur per suos effectus: sicut calidum et frigidum assignatur differenter ignis et aque. Unde possunt plures differentie pro specificis assignari secundum plures proprietates rerum differenter specie ex essentialibus differenter causatas: quarum tamen iste melius assignatur quam priores sunt: quasi essentialibus differentis perpingores. Cum ergo subarum simpliciter: ut dicitur de angelis sit differentia in specie secundum gradum possibilitatis in eis: ex hoc anima rationalis ab angelis differt: quod ultimo gradum in subiectis spiritualibus: sicut materia prima in rebus sensibilibus: ut dicitur in 2. d. anima. Unde quod plurimum de politate habet esse suum est adeo proprium rebus materialibus: ut corpus materiale illud possit esse participare dum anima corpori unius ad unum esse: et ideo consequens iste differentie iter animarum et angelorum unibile et non unibile ex diverso gradu politatis. Et ex eodem sequitur alie differentie rationale et intellectualis: quod ex hoc angelus perfectus habet de actu quasi anima: et minus habet de participatione quasi in plena luce naturae intellectualis. Unde intellectualis differentia anima vero quod extremum gradum in intellectualibus: participat naturae intellectualis magis defectivae quam obumbrata et ideo differentia rationalis: quod ratio. ut dicitur per philosophum in libro de diffinitionibus: oritur in umbra intelligentie. Tertia vero distinctio sequitur ex prima et secunda: ex hoc anima corporis forma et actus est praecedens ab essentiali et quodammodo organo affixe. ut sensus et homo: ex quo cognitione intellectualis accipit: per hoc rationalem habens cognitionem decurrit ab uno in alio: et sic a sensibilibus in intelligibilia venit: per hoc ab angelo differt: quod non a sensibilibus decurrit de ad intelligibilia cognitionem accepit. 4. autem distinctio sequitur ex secunda: quod dicitur per philosophum angelus intellectualis differentia habet: conuertitur ad quodcumque immobilis per quod ab anima differentia angelus differre non intellectu de forma: sed per inquisitionem rationis cognitionis habet. 5. et sequitur ex prima: quod per philosophum anima corpori unius potest voce corporalem formare: non autem angelus. Unde per istam distinctionem per materia melior est: quod accipit secundum esse anime: quod primum est: secundum autem et tertia accipit per virtutem cognoscitivam vel intellectualem tamen: sicut secundum vel per intellectum suum et sensitivum: sicut tertia. Quarta autem accipit per virtutem appetitivam: quod electio ad appetitum pertinet: ut dicitur philosophus in ethicis: per quam anima mutabilis conuertitur. Unde cum appetitiva posterior sit cognitiva: habet minus valorem quam praecedentes. 5. accipit per virtutem motivam: formatio autem vocis est per motum corporalem membrorum: motiva autem posterior est cognitiva et appetitiva: unde minus valet iter alias.

Ad primum ergo dicitur: quod differentia non est nobilior gratie: si cum natura una est nobilior altera vel sicut forma una nobilior est alia: quod differentia nulla forma dicitur quod impletur in natura gratia non ordine: ut dicitur Augustinus in generatione. non signat per differentiam rei: sed totum: sed differentia gratie nobilior: sicut determinatum ide-terminatum: et per hunc modum habet intellectus sic est nobilior quam habet intellectus simpliciter: et habet sensus sic quam habet sensus simpliciter. et ideo anima et angelus non conveniunt in eo quod per modum istum est nobilissimum in eis. unde non oportet quod conveniant in differentia ultima specifica: et ita sint idem specie. Ad 2. dicitur: quod habet intellectus: non tamen per philosophum in ordine intellectualem per se ponit: quod illa subiecta intellectualis differentia: cuius tota cognitionis secundum intellectus est: quod omnia cognoscit subito sine inquisitione subiecti offerunt. non autem ita est de cognitione anime: quod per inquisitionem et discursum rationis ad notitiam rei venit: et ideo rationalis differentia: quod est cognitionis secundum terminum tamen et secundum primum intellectualis est: secundum primum: quod per materia principia sine inquisitione statim cognoscit: unde habet principium idem ostensibilem intellectus differentia: secundum terminum vero: quod inquisitio rationis ad intellectus rei terminat: et ideo non habet intellectus ut naturae propria: sed per quamdam participationem. Ratio autem et de deo et de angelis differentia: tamen alio modo sumitur: secundum philosophum in 1. de cognitione immaterialis ratio potest di-

ci putat dividit ratio sensus et non intellectus. Ad 3. dicitur: quod unibilis non est propria differentia essentialis: sed quodammodo designatio essentialis differentie per effectum: ut dicitur in 2. Et per hoc etiam per responsio ad quartum: quod illud quod convenit anime in quantum est forma est effectus differentie essentialis. Ad 5. dicitur: quod ea quod differunt specie differunt secundum primum qui est permanentia vel operatio rei. ut in secundo de 2. m. dicitur per philosophum tamen convenire in fine ultimo: et habet finis est beatitudo. Et quatuor quod angelis ratio. Unde inconuenienter numerare: quod dicitur in 1. xi. ce. Hierar. attribuit tria angelis. scilicet essentiali: virtuti et operatione. hic autem de operatione non fit mentio. Per 1. xi. meta. dicitur a promeratore quod sube separate dividit in voluntate et intellectu: et ita videtur quod duo tamen debeant esse attributa. Per 1. li. ar. est facultas rationis et voluntatis. ergo videtur quod non debeat dividit in tertium attributum. Et tamen quod de ratione numerari. Ad hoc dicitur: quod hec attributa accipiuntur secundum hec tria: substantia: spiritus: et virtus quod sic differunt: res. non potest considerari secundum quod est primum alteri: et sic iuenitur in re vera. et secundum hoc attribuit angelis libere arbitrium. vel secundum quod est in se: et hoc dupliciter vel quod ad ipsam naturam subsistit: vel quod ad modum perfectionis eius: secundum quod spiritus foris: et sic est spiritus. Et tertium attributum quod est natura rationalitas secundum quod ratio dea est in angelis esse. Si vero quatuor ad ipsam naturam subsistit: sic est substantia: et secundum hoc duo sumuntur secundum duplicem acceptionem eius. scilicet prout dicitur quiditas rei: et sic sumitur primum attributum. scilicet essentialis simplicitas: vel secundum quod dicitur hypostasius: et sic sumitur secundum. scilicet personalitas.

Ad primum ergo dicitur quod operationis principium est ipsemet angelus: et ideo non numeratur iter collata sibi a creatione. Ad 2. dicitur: quod ista duo sunt quasi due potestates eius. unde reducitur ad ultimum attributum: et ad tertium diversimode. Ad 3. dicitur: quod in tertio attributo ponitur ratio et voluntas non secundum quod sunt potestates consequentes essentialis: sed ut per eas designat species essentialis ex qua procedunt: sicut etiam rationale ponit differentia hominis: sed ad quantum pertinent secundum quod sunt potestates. Differentie essentialis ratio. Quod hoc sit ex dictis per philosophum: quod quanto gradus est magis proprius ad esse divinum: tanto minus habet de potestate: et ita est maior simplicitas: et ita etiam cetera nobiliora erunt in quantum nobilior esse recipiunt.

Qui tunc per naturam ratio. Quatuor ad illos quod ponunt angelos in gratia creatos facile est ratione assignare: quod ad nihil aliud potuit gratia mensurari nisi ad capacitatem naturae. Si autem ponatur in gratia creati: tunc cum in naturalibus simul accipiendus est conatus secundum quod natura dicimus et illa in que per principia natura possumus putare naturae gratia: et ideo videtur: probabile est et ut cuius natura est dignior et conatus est maior in illud ad quod natura ordinabat: tunc non est aliquid retardans: sicut in nobis corpus quod corrumpit aggrauat animam: et ideo quicquid sit de angelis certum est quod nobis non infunditur gratia secundum mensuram naturalium: sed magis secundum mensuram conatus.

An boni vel mali iusti vel iniusti creati sunt angeli. et an aliquando mora fuerit iter creationem et lapsum. Et quod inuestigatio dignum videtur quod et a pluribus quod solet: videtur boni vel mali: iusti vel iniusti creati sunt angeli: et an aliqua mora fuerit iter creationem et lapsum: vel sine mora in ipso creationis exordio ceciderunt.

Opinio quorundam dicentium angelos in malicia creatos: et sine omni mora ruisse.

Etauerunt. n. quidam angelos qui ceciderunt creatos esse malos et non libero arbitrio in malicia declinasse: sed

in malicia a deo factos esse: nec aliquam fuisse moram inter creationem et lapsum: sed ab initio apostatasse: alios vero creatos fuisse plene beatos: qui opinionem suam munierunt auctoritate Augustini super Genesim ita dicentis. Non frustra putari potest ab initio temporis diabolum cecidisse: nec cum sanctis angelis pacatum aliquando virissem et beatum: sed mox apostatasse. Tunc dominus ait. Ille homicida erat ab initio: et in veritate non stetit: ut intelligamus quia in veritate non stetit ex quo creatus est: qui staret si stare voluisset. Idem in eodem. Non frustra inquit putandum est ab initio temporis vel conditionis sue diabolum cecidisse: et nunquam in veritate stetit. Unde quidam in hanc maliciam libero arbitrio non esse flexum: sed in hac quis a deo putat esse creatum: secundum illud beati Job. Hoc est inquit initium figmenti dei: quod fecit deus ut illudatur ei ab angelis eius. Et propheta ait. Draco iste quem formavit ad illudendum ei tamquam primo factus sit malus et invidus diabolus non voluntate depravatus. His alijsque testimonijs videtur quod dicitur angelos qui ceciderunt creatos fuisse malos et sine mora corruisse. Eos vero qui perstiterunt perfectos et beatos esse creatos: astruit auctoritate Aug. qui super Genesim dicit per celum significari creaturam spiritalem que ab exordio quo facta est et perfecta et beata est semper.

Aliorum sententia probabilis quod dicunt omnes angelos creatos esse bonos: et aliquam fuisse moram inter creationem et casum.

Alijs autem videtur omnes angelos creatos esse bonos: et in ipso creationis principio bonos extitisse. id est sine vitio: iustosque fuisse. id est innocentes. sed non iustos. id est virtutis exercitium habentes. Nonnulli enim predicti erant virtutibus que stantibus apposite fuerunt in confirmatione per gratiam. Alijs vero per liberum arbitrium superbientibus. et ideo cadentibus: aliquam esse fuisse moram a iuncta creatione et lapsum vel confirmationem: et in illa brevitate temporis omnes boni erant: non quidem per usum liberi arbitrii: sed per creationis beneficium: et tales erant qui stare poterant. id est non cadere per bona creationis: et cadere per liberum arbitrium. Poterant enim peccare et non peccare: sed non poterant proficere ad meritum vite nisi gratia superadderet que addita est quibusdam in confirmatione. Et ad hoc confirmandum videtur testimonio Aug. qui super Genesim dicit angelicam naturam primo informiter creatam: et celum dictam: postea formatam et lucem appellatam: quoniam ad creatorem est conversa: perfecta dile-

ctione ei liberens. Tunc primo dicitur. In principio creavit deus celum et terram: et postea subdit. Dixit deus. Fiat lux: et facta est lux: quod primo agitur de creatione spiritualis nature informis: postea de formatione eiusdem. Ratione quoque obviat illis qui dicunt angelos creatos fuisse malos. Non enim potuit creator optimus auctor mali esse. ideo totum bonum erat quod ex ipso illis erat. et totum bonum erat: quoniam ex ipso totum erat. Hoc modo probatur quod boni erant omnes angeli quando primo facti sunt: sed ea bonitate quam natura incipiens acceperat.

Probatorem Aug. et illos idcirco qui dicunt angelos factos malos: et verba Job determinat qui illi pro se iducebant.

De quo Aug. exterminans opiniones eorum qui angelos creatos fuisse malos putant auctoritate et ratione probat bonos fuisse creatos et verba premissa beati Job que illi pro se iducebant: quoniam sint intelligenda aperit ita dicens super Genesim. Quia inquit fecit deus valde bona. Nam igitur angelorum bona fecit. Et quod iniustum est ut nullo merito hoc in aliquo deo daret quod creavit: non nam sed voluntate mala puniendaz esse credendum est. Nec eius naturam esse significatam cum dicitur. Hoc est initium figmenti dei et cetera. sed corpus aereum: quod tali voluntati apravit deus: vel ipsam ordinationem dei in qua cum etiam iniustum fecit utilem bonis. vel ipsius angeli facturam: quia et si deus presciret voluntate malum futurum: fecit tamen eum providens quanta de illo sua bonitate esset facturum. Figmentum ergo dei dicitur quia cum sciret eum deus voluntate malum futurum ut bonis noceret: creavit tamen illum: ut de illo bonis prodesset. hoc autem fecit ut illudatur ei. Illudatur enim ei cum sanctis proficit tentatio eius: sicut et mali homines: quos deus malos futuros providens: creavit tamen ad sanctorum utilitatem: illudatur enim ei prestatur sanctis eorum tentatione profectus. sed ipse dicitur initium quia precedit antiquitate et principatu malitie. Nec autem illusio fit angelis malis et hominibus per angelos sanctos. quia subdit eis angelos malos et homines malos: ut non quantum nituntur sed quantum sinuntur possint. Ecce aperte ostendit qualiter predicta verba Job intelligenda sunt: et angelicam naturam bonam creatam asseruit.

Quomodo intelligenda sint verba domini premissa differit evidenter tradens angelos esse creatos bonos: et post creationem cecidisse.

Distin. III.

Deinde qualr vba dñi que suprà po-
sunt accipiēda sunt aperit: vbi ēt sua z
q̄ p̄dixit vba determinat euidenter do-
cēs angelos fuisse creatos bonos: et
p̄ creatiōem interposita aliq̄ morula cecidisse
ita inquit. Qd̄ putat diabolus nūq̄ in v̄ita-
te stetit: z nūq̄ beatā vitā duxisse: s̄ ab initio
cecidisse nō sic accipiēduz est: vt malus a bono
deo creat⁹ eē putet: q̄ ab initio nō cecidisse di-
cere. Non enī cecidit si talis. i. malus sc̄is est.
a quo enī caderet: sc̄is ergo prius statim a ve-
ritate se auertit p̄p̄ia p̄tate delectatus: beateq̄
vite dulcedinē non gustauit: quā acceptā nō
fastidit: sed nolēdo amisit. Sui q̄ casus p̄e-
sciens eē nō potuit: q̄ sapia fructus ē pietatis.
Continuo aut vt sc̄is est cecidit: non ab eo qd̄
accepit: s̄ qd̄ acciperet si deo subdī voluisset.
Ecce hic apte declarat angelos bonos eē crea-
tos: z post creatiōem cecidisse: z fuit ibi aliq̄
morula s̄ breuissima. Qd̄ Origenes p̄firmat
sup̄ Ezechielē dicēs. Serpēs hostis p̄rins ve-
ritati: nō tñ a principio neq̄ statim sup̄ pecc⁹ z
ventrē suū ābulauit: sic Adā z Eua nō statim
peccauerūt: ita z sp̄s aliqñ nō serpēs cum in
paradiso v̄liciaz moraret. Be⁹ enī maliciā nō
fecit. Ecce hic apte dicit p̄ creatiōem interpo-
sita morula cecidisse. Jōq̄ illa vba sic accipiē-
da vident: homicida erat ab initio vel mendax.
i. statim p̄ initium qñ sibi dei eq̄litate p̄misit z
seipm̄ occidit: q̄ bō dñi in euangelio: nec in veri-
tate stetit: q̄ in ea non fuit: sed ab initio t̄pis. i.
statim p̄ initium t̄pis apostatavit. Potest etiaz
sic accipi illud. Ab initio homicida fuit vl̄ mē-
dax. i. ex quo bō fuit p̄dit⁹ quē p̄ inuidiā i mor-
tem p̄cipitavit z fallaciter seduxit. Ex predi-
ctis iḡ liquet oēs angelos bonos eē creatos z
p̄ creatiōem quosdam cecidisse a bono: quod
habuissent si perstitissent.

Quod triplex fuit in angelis sapientia ante casus
vel confirmationes.

Hic q̄ri solet quam sapias habuerint
an̄ casu vl̄ p̄firmatiōem. Erat in eis
nāl̄is cognitio triplex q̄ sciebāt q̄ fa-
cti erāt: z a quo facti erant: z cū quo
facti erāt. Et bebāt aliquā boni z mali noticiā
itelligētes qd̄ appetēdū vl̄ respēdū ill̄ foret.

An aliquā dei habuerit dilectōez vl̄ sui inicē.

Solet ēt q̄ri vtr̄ aliquā dei vl̄ sui inui-
cē dilectōez habuerit. Ad qd̄ dici p̄t
qñ nālē bebāt dilectōem: vt memo-
riaz itellectm̄ z ingeniū: q̄ deū z se ali-
quaten⁹ diligebāt: p̄ quā tñ nō merebātur.

Questio. II.

C Diuisio textus.

Hic magister inquit ^{quales}
^{angeli}
effecti sūt fm̄ culpā vel gratiam: z diuiditur
in p̄tes duas. In p̄ma ostendit q̄ angeli nō
sūt facti mali in p̄ncipio sue creatiōis. In 2^a
ostendit q̄ p̄fectiōe erāt boni. ibi (Doc̄ iquiri solet zc̄) P̄ria
i duas. In p̄ria ponit q̄onem. In 2^a p̄sequitur eā fm̄ diuer-
sas opiniones. ibi (Putauerūt enī qdā zc̄) Et circa hoc
duo facit. primo ponit opinionē dicētiū āgelos creatos
eē malos. in 2^a ponit p̄riam opinionē. ibi (Alijs āt vide-
tur zc̄) Et circa h̄ tria facit. primo ponit opinio. 2° ip̄o-
batio p̄rie opinionis z p̄firmatio h̄ auctoritate z ratiōe:
ibi (Ad hoc p̄firmādū zc̄) Tertio p̄ditur r̄f̄sio ad aucto-
ritates prime opiniōis. ibi (Jōq̄ ang. extimās zc̄) P̄ri-
mo exponitur auctoritas Job. 2° auctoritas euāgelij. ibi.
(Deinde qualr vba dñi zc̄) (Dic̄ iquiri solet zc̄) Dic̄ on-
ditur quā p̄fectiōem habēt angeli in principio sue creati-
onis: z primo quātum ad cognitionem. sc̄do q̄rū ad dile-
ctiōem. ibi (Sed ēt queri solet zc̄) Dic̄ tria queruntur
primo vtrū angelus in p̄ncipio sue creationis malus fue-
rit. sc̄do de nāl̄i cognitione angelorum. tertio de dilectio-
ne eorum.

Utrū angelus in p̄ncipio sue creationis potuerit eē malus.

Ad primum p̄cedit sic. Videtur q̄
angelus in p̄ncipio sue crea-
tionis malus eē potuit. dñi enī ad Ro. 9. Nū-
quid nō h̄z p̄tate figulus ex eodē luto facere
aliud vas in honore: z aliud in contumeliā:
vasa que i honorez de⁹ sicut figulus facit sūt sc̄i q̄ prepa-
tur in gl̄iam: vasa āt in contumeliā sūt p̄ctōres preparati ad
penā. q̄ potest deus quosdam iustos z quosdam peccato-
res creare: z sic potuit angelus in principio creatiōis sue
malus eē. **P**reterea. Esaie. 45. Qd̄ deus est faciens bo-
num z creans malū: sed p̄mū malū inuētum ē in angelo.
ergo videtur q̄ a deo creatus sit malus. **P**reterea. s̄
Augustinū angelus z homo ad minus fm̄ animas similes
creati sūt: sed homo factus ē p̄pter reparationem ruine
angelice: nō antez hoc eēt angelo adhuc non ruēte. ergo
videtur q̄ angelus in p̄ncipio creationis sue malus z ru-
ens fuit. **P**reterea. in naturis corporalibus videmus q̄
statim vt res incipit eē h̄z opationē suam. vnde idē ē in-
stans ad qd̄ terminat gñatio ignis: z i quo incipit motus
localis eius: sed volūtas angeli ē virtuosior q̄ natura cor-
poralis. ergo in p̄ncipio creationis: volūtas in operatio-
nē exire potuit. sed per opatiōem suam que indiuisibilis
ē: z ita in instanti p̄pleri potuit sc̄is ē malus. ergo dñi q̄ in
p̄mo instati sue creatiōis potuit eē malus. **P**reterea.
si prius fuit bonus z postea malus: ē signare vltimū in-
stans in quo fuit bonus vel inocens: z p̄mū in quo fuit
malus: aut ergo est vnum z idem instans: z sic simul est
bonus z malus: aut aliud z aliud: z sic cum inter quelibet
duo instantia sit vnum tempus mediū in tempore isto:
neq̄ erit bonus neq̄ malus: quorum vtrunq̄ est impos-
sibile. ergo angelus non est factus ex bono malus: sed in
p̄ncipio creationis sue fuit malus.

Sed contra Beneficis primo dicitur. Vidit deus
cuncta que fecerat: z erāt valde bo-
na: sed angelum fecerat. ergo in principio sue creationis
bonus erat. **P**reterea dicitur q̄ inferiores angeli pec-
cauerunt occasionem sumentes ex peccato p̄mi: s̄ hoc
non potest esse nisi primo viderint eum bonum. ergo vi-
detur q̄ aliquando fuit bonus.

Respondeo dñm: q̄ circa h̄ fuit triplex positiō.
Quidā enī dixerūt q̄ angelus a deo

entis lumē illud qđ in deo ē simplex: recipit in mēte angelī: vt diuīsum et multiplicatū: oīs enī pō receptiua d se diuīfibilitatē hz: fm qđ nō ē termīata ad vnūz qđ fit per actū terminatē: et iō dī in lib. de causis: qđ sicut in nā inferiori multiplicat singularia: ita et spēs itelligibiles in itelligētijs: vtrūq; enī ē pp multiplicabilitatē pōe: et iste sunt spēs p quas āgeli cognoscūt.

Ad primū g dōm qđ aīa dī spēs spēs inq̄tū per itellcū agētē facit spēs itelligibiles actu: et recipit eas fm itellcū possibilem: sicut ibidē dī sensus: dī spēs sensibilis: et man⁹ organū organozum inq̄tū. v.3. oīa artificialia per man⁹ efficiūt. vñ in. i.4. de aīalib⁹ dī: qđ man⁹ date sūt hōi loco cornuū: et oīum qbus alia aīalia iuuāt. vñ nō segtur qđ eēntia anīe vī angeli sit talis spēs i qua oīa cognoscāt. ¶ **Ad 2^m** dōm qđ silitudinē reꝝ in itellcū angeli exītes nō sūt a reb⁹ acceptē: qđ spēs itelligibilis nō accipit a re nisi mediātē fātasmate: qđ se hz ad itellcū: sicut color ad vīsum: vt i 3° de anīa dī. nec tñ sūt cāe reꝝ p modū creatōis: s3 forte per modū mor⁹: si forte ponātur orbes mouere: qđ mor⁹ ē cā forma rum nāliū: nīlomin⁹ tñ oīz qđ qdā cognoscāt: quoz non sūt cāe: sīc īpos orbes et alios āgelos. vñ dōm qđ ad hoc qđ aliquā assimilatiōem hēant adiūcē: pōt ptingere dupl^r: vī ita qđ vnū sit cā alteri⁹ silitudinē suaz illi impmēs: sīc ignis et aer calefcūs: et hō itellā dīnus et human⁹ hnt assimilatiōem ad res intellectas: s3 mō puerio: qđ itellā dīnus impmēt in re formaz p quā res sibi simīlāt itellā āt human⁹ spēm per quā rei assimilāt a re accipit: vī ita vtrūq; sit ab vna cā silem formā vtrūq; imprimēte. et sic itellā angelic⁹ reb⁹ cognitis assimilatur: qđ forme que a deo impse sūt reb⁹ ad subsistēdū: sūt et angelo impse ad cognoscēdū. ¶ **Ad 3^m** dōm qđ res nō cognoscūt pfecte i exēplari: nisi a quo ducit fm totū qđ in ipsa ē: et hō res cognoscūt in pīo exēplari: qđ imitāt res fm eē id quod in re ē: sīc āt nō ē de eēntia angeli: cū nō sit cā vel exēplar totū qđ in re ē. s. mae et forme. ¶ Et pterea nō est actu exēplar nisi p hō qđ pō sua plet per lumē a deo immīssū: vt dīcī ē. ¶ **Ad qrtū** dōm: qđ itellā āgelic⁹ tñ ponatur sp i actu respēu cognitoꝝ nāliū: nō tñ eē in actu hēt a se: ab alio. vñ sīc i ipso differt eē: et qđ ē: pp hoc qđ ē ab alio hz. ita differt in eo itellā: et quo actu itelligit: ppter hoc itelligere ab alio habet.

¶ **Utz angeli supiores itelligāt p spēs vliozes.**

Secūdum pcedit sic. Vñ qđ spēs supiorum nō sūt vliozes: res spēs⁹ quas hnt angeli īferiores: quia fm phz i pncipio de aīa. aīal vīe: aut nīl est: aut posteri⁹ ē: nō āt dī eē posteri⁹ nisi pp abstratiōem a reb⁹: i qua plet intētiō vītatīs p actūz itellā abstrahētis. cū g itellā angeli nō abstrahat spēs a reb⁹: vñ qđ spēs nō sūt vīes i ipso. ¶ **3°** si dicūt vliozes: aut hoc ē qđtū ad cognitiōem: aut qđtū ad opatiōem: non qđtū ad cognitiōem: qđ nāliū cāz oēs cognitiōem hnt: et sui ipsoꝝ et dei: nō qđtū ad opatiōem: qđ nō sūt reꝝ opatores: vt dictum est. g vñ qđ nullo mō pnt qrdā spēs vliozes esse. ¶ **4°** qđtū cognitio ē magis ppa: tāto ē magis pfcā. s3 supiorū cognitio pfectior ē: sicut et nā simplicior: vt ex p dictis p3. g vñ qđ supioꝝ spēs nō sūt magī vīes. ¶ **5°** qui cognoscit vīa nō pōt ppa cognoscere nisi acgrat aliqd d p pūis rei: si g īferioꝝ āgeloz spēs eēnt magis p pūie opozteret qđ supiores nō reducerēt i actū ppe cognitiōis re: rum nisi p īferiores: qđ ē incōueniēs: cū magis econtra ptingat fm Diony. g vñ idē quod pūis.

Sed contra ē qđ Diony. dicit in. i.3. cap. ce. Hier. qđ supiores angeli hnt sciam magis

vīes: et īferiores picularioꝝ et subiectaz. ¶ **3°** B idē vñ p hō qđ in li. de causis dī: qđ cū oīs itelligētia sit plea formis in qbusdā sūt forme magis vīes. s. in supioꝝ et i qbusdā min⁹. s. in īferioꝝ.

Respondeo dōm: qđ fm theologos et phos oīz ponere formas supioꝝ angeloz esse magis vīes. cui⁹ rō ē: qđ in oīb⁹ sciētijs et artib⁹ siue speculatiuis siue opatiuis: oīz qđ illa qđ ē altioꝝ et ordinatā aliaz pōderet rōnes magis vīes: eo qđ pñ sūt parua q̄titate et maxia virtute: et simplicia ad plurima se extēdūt: vbi gā sub ciuili scia ē militaris: et sub militari equestris: et sic dīnceps. ciuilis āt sub pōderatione boni humani absolute. militaris āt pōderat hō idē fm qđ determinat ad res bellicas: et sic deinceps: et pp īferioꝝ accipit pncipia sua supioꝝ qđ ē qđtū pp qđ demans: et hō ēt facili⁹ p3 in sciētijs speculatiuis: qđ metaphica qđ ē ordinatā aliaz: pōderat rōnē entis absolute: alie vñ fm determinatōez aliquaz. hō ēt sic ē in angelis: et fm oēs phos et fm nos: qđ supiores p suā sciam ordināt act⁹ et officia īferioꝝ: illuminantes eos et pficiētes et purgātes. vñ oīz qđ scia supioꝝ sit vlioz: et spēs vliozes: qđ quomō ptingat: pōt videri ex vbiis cōmērato. in. ii. meta. Ipse enī dicit: qđ fm ordinē dīe inter itelligēs et itellcū: ē et ordo multiplicatiōis intellectozum: qđ in intellectu supioꝝ qđ hz minus de possibilitate minor ē pō itelligētis et intellecti. et inde ēt: qđ sūt i copaucioꝝ forme itelligibiles: qđ q̄to min⁹ hz de pō lumē intellectuale: min⁹ pūiuidi⁹ et multiplicat in eo: et ideo op3 qđ iste forme sūt vliozes formis magis multiplicatis. fm hō g scia dei est vīssima: qđ vna silitudine que est sua eēntia oīa cognoscit: ac si aligs p rōem cōez entis oīa cognoscere possit. et qđtū p paucioꝝ formas itelligit: tāto scia ei⁹ ē vlioz et siliōz diuine scie: vt si aligs cognoscat oīa p intētiōem decē geneꝝ: et aliquid nō nisi accipet species primas geneꝝ. et sic descēdēdo vīq; ad specialissimā fm multiplicatiōem spēs inuēiret piculariō eaz.

Ad primū g dōm. qđ ē triplex vīe: quoddā qđ ē in re. s. nā ipsa qđ ē in picularibus: q̄uis in eis nō sit fm rōnem vītatīs in actu. Est et quoddā vīe qđ ē a re acceptum p abstratiōem: et hō posteri⁹ ē re: et hoc mō forme angeloz nō sūt vīes. Est et quoddā vīe ad re: qđ ē prius re ipa: sicut forma dom⁹ in mēte edificatoꝝ: et per hūc modū sūt vīes forme reꝝ in mēte angelica exītes: nō ita qđ sint opatiue: s3 ga sūt opatiuis similes: sicut aliquid speculatiue scientiam operatiuam hēt. ¶ **Ad secūdū** dicendum: qđ sūt vniuersalioꝝ: et quātum ad cognitionem: et quātum ad operationem: q̄tum ad cognitionem: tū ex parte ipsarum specierum: quia ad plura se extendunt: tum ex parte rerum cognitarū: quia supiores pfectius et clarius cognoscunt idem cognitū qđ īferiores. vnde illuminant eos: sicut etiam eandem conclusionem: aliter demonstratoꝝ: alr dialectic⁹ cognoscit: nec ēt est remotuz a veritate qui plura subiaccāt cognitiōi nāli supioꝝ qđ īferioꝝ. Sili⁹ ēt sūt vniuersalioꝝ q̄tum ad opationem: tam fm phos qđ ponūt ordinē itelligētiarum fm ordinē motuum: ex quo op3 qđ cālitās formarum illius itelligētie supioꝝ sit vlioz cui⁹ mot⁹ est vniuersalioꝝ in causando: qđ ēt fm nos qui ponimus eos ordines fm diuersa diuina officia. vñ supiores ordinant īferiores in suis officijs: et non econuerfo. vnde remanet nobis eadem via procedendi fm traditionem. Diony. sicut et phs. ¶ **Ad tertium** dicēdū qđ cognitio pfcā non habetur per medium vīe: qđ nō est efficac⁹ ad cognitionem oīum ppiorum. Si autē p medium vīe oīa p pūia efficaciter cognoscerētur: eē pfectissima cognitio: qđ quātū aliquid est magī vnūz et simplex

tāto ē virtuosius ⁊ nobili⁹: ⁊ hoc mō dicim⁹ q̄ angeli supiores sufficiētes p formas vles cognoscūt res: sicut de⁹ p eēntiā suā perfecte cognoscit oīa. ¶ Ad q̄rtū dōz q̄ rō pcederet si forme vles superior non eēnt sufficiētes ad cognitiōem pprior: qd falsū est: qz oīa que cognoscit iferior per formas p̄cūlares cognoscit supior p vles: vel etiā plura: ⁊ qz ex causis vlib⁹ cōfirmat p̄cūlares: inde est q̄ scia inferior p̄ficiat p supiores.

¶ Utrum angeli intelligant particularia.

Tertium

pediē sic. vñ q̄ angeli p formas intellectuales p̄icularia non cognoscāt: vbi enī inueniē vna nā cōis nō ē diuersitas i operatiōe psequēte nām: sed nā intellectualis ē i angelis ⁊ i nob: cū ḡ itells nō possit eē singulariū: vñ q̄ nec angelicus.

¶ P̄ oīs cognitiō ē per assimilatiōem: s̄z quodlibet singularē i reb⁹ mālib⁹ ē singulare p mām: cū ḡ spēs rerum i mēte āgelica sint oīa a mā ⁊ a p̄ditiōib⁹ mālib⁹ absolutē: cū itells āgeli nō sit min⁹ imālis intellectu humano. vñ q̄ nō possit eē p̄cipiū cognoscēdi singulare: put ē in sua singularitate: s̄stēs. ¶ P̄ si cognoscūt singularia diuersa: ḡ aut vno aut plurib⁹. si vno cū particularia sint ifinita: vñ q̄ i itellcū āgeli sit vñū quo cognoscāt ifinita: ⁊ sic eēbif itellcū diuio. Si āt plurib⁹ oportebit eē multitudine spēs i itellcū āgeli exītiūm fm multitudinē indiuiduoz que p̄st eē: ⁊ ita erūt ifinite spēs i actu i mēte āgeli quod ē incōueniēs. ¶ P̄ eē multoz singulariū depēdet ex causis cōtingētib⁹ ad min⁹ q̄tū ad ḡnatiōem: sicut generatio platonis ex voluntate p̄is ei⁹: vt. f. cōmiseret ei⁹ mī. si ḡ āgeli cognoscūt singularia: vñ q̄ cognoscūt futura p̄tingētia: qd negat⁹: qz hoc soli⁹ dei est. ḡ vñ q̄ singularia nō cognoscant.

Sed contra. officiū quozūdā āgeloz ē custodire hoies: vt a s̄ctis tradit⁹: s̄z hoc nō p̄t eē nisi hoies quos custodiūt cognoscāt. ḡ vñ q̄ singularia hoium cognoscāt. ⁊ eadē rōne aliāz spēs. ¶ P̄ cognitiō āgeloz ē p̄fectior q̄ n̄a: sed nos scim⁹ nō tñ vliā: sed ēt singularia. ḡ vñ q̄ multo fort⁹ angeli.

Respondeo. dōm q̄ p̄ter illā pōnem que pōit angelos singulariū cognitiōem nō hēre: que heretica ē: ⁊ veritati sacre scripture s̄ria: sūt diuerse opinionones de mō quo āgeli cognoscūt singularia. Quidā enī dicūt q̄ āgeli p formas inatas solū cās vles cognoscūt: s̄z ex reb⁹ ipis accipiūt: vñ singularia ⁊ causis vlib⁹ pducta cognoscāt. ¶ S̄z hoc nō vñ cōueniēs: qz illud qd ē acceptū a re singulari nō ducit i cognitiōem singularis eius nisi q̄dū seruāt i eo p̄ditiōes māles indiuiduātes illd. qd nō pōt eē nisi spēs exīte i orgāo corpali: vt i sēsu ⁊ imāgiatiōe. vñ cū āgeli orgāo corpali careāt ēt si a reb⁹ spēs abstraherēt: nō possēt p hō spēs singulariū cognitiōem hēre. Jō alij dixerūt q̄ oīa singularia pducūt ex causis vlib⁹ ordiatas i nā: vñ cū apud āgelū sint forme ordinis cārū vniuersi. p hō formas oīa singularia cognoscere pōt. ⁊ h vñ via Auicē. Sed tñ nō ē sufficiēs scdm fidē nostraz: qz i cās vlib⁹ nō cognoscitur aliquid fm p̄ditiōes indiuiduales. vt. f. cognoscāt put ē hic ⁊ nūc ⁊ hō. vñ dicit ipe Aui. q̄ deus nō cognoscit particularia particulariter. vt. f. h nūc eē: ⁊ nūc nō eē: ⁊ est s̄le de eo qui cognoscit eclipsim i causis suis vlib⁹ qui nō cognoscit hāc eclipsim scdm quod est hic: vt nūc icipiēs: ⁊ nūc finies: nisi sensu percipi at. Et ideo ad hāc pōnem quidā addiderūt q̄ ex applicatiōe harum formarū vlium ad hoc particulare vñ illd determinatur āgeli cognitiō: vt hoc singulare cognoscāt. Sed hoc iterum nō videtur sufficiēs: qz hec applicatio vlium-causarū ad singulare: aut est ad singulare qd est

i intellectu āgeli: ⁊ sic supposito supponeretur illud d quo dubitatur. s. singularia esse in intellectu āgeli vel ad singulare quod est i re: sicut picere videtur: vt si lux solis esset itelligēs itelligeret corpora: ad que radij sui applicātur. hoc aut eē nō pōt: quia cum cognitiō nō sit nisi fm assimilatiōem: impossibile est q̄ cognitiō extēdat se vltra id in quo est assimilatio. si ergo lux solis vel intellectus angeli assimilatur rei quā irradiat: hoc nō potest esse nisi vel eo q̄ illud qd est rei recipitur in intellectu: aut i luce solis: ⁊ hoc ipi nō ponūt: quia rediret prima positio: vel ex eo q̄ a sole aliquid circa rem ponitur: ⁊ sic nō cognosceret de re nisi hoc quod circa eā pōit. sicut si sol cognosceret naturam luminis: ⁊ nō propriam ratiōem hui⁹ vñ illius coloris: que est ex diuersa recipientium proportione: ⁊ s̄l etiam āgelus per hō applicatiōem propriam cognitiōez de rebus nō haberet: cum propriam naturam ipi rei nō pferat. Alij vero dicūt q̄ ex p̄iūctiōe vniuersalium que cognoscūt: resultat cognitiō p̄cularis fm q̄ ex plurib⁹ formis cōgregatis resultat quedam collectio accēdētū: quā nō est reperire in alio. Sed hec etiam nō est sufficiēs: qz forme indiuiduatio nō est nisi ex materia. vnde q̄tūcūqz forme aggregētur semper remanet collectio illa cōicabilis multis quousqz intelligatur per materiam indiuiduata: vnde cognitis hō formis aggregatis non cognoscitur sortes vñ plato. ¶ Et ideo alij dicēdum q̄ eadem ratio ē cognitiōis singularium in deo ⁊ in angelis. vnde cōsiderādum est qualiter deus singularia cognoscāt: opz enim illam virtutem qua cognoscit singulare habere apud se rei similitudinem q̄tūz ad conditiones indiuiduantes: ⁊ hec est ratio: quare per speciem que est in sensu cognoscitur singulare: ⁊ nō per speciem que est in intellectu: opz autem vt apud artificem sit similitudo rei per artem cōdite fm totūz illud quod ab artifice producit⁹: ⁊ ppter hoc edificator per artē cognoscit formam domus: quam inducit in materiam: nō autem hanc domū vel illaz nisi per hoc q̄ a sensu accipit: quia ipse materiam nō facit: s̄z deus est causa rei: non solum q̄tū ad formam: sed etiā quātū ad materiam que est p̄ncipiū indiuiduatiōis. vnde idea in mente diuina ē similitudo rei quātū ad vtrūqz. s. materiam ⁊ formam. ⁊ ideo per eam cognoscūtur res: nō tātūz i vniuersali: sed etiam in particulari. forme aut que sūt i mēte angeli sūt simillime rōnib⁹ idealibus in mēte diuina existētib⁹: sicut deducte immediate exēplariter ab eis. vnde per eas angeli cognoscere possūt rerū singularia: qz sūt similitudines rez ēt q̄tū ad dispōnes māles indiuiduātes: sicut ⁊ rōnes vel idee rez existētes

Ad primum

(in mente diuina.)

ḡ dōm q̄ itells human⁹ est vltimus in gradu subap̄ intellectualiū: ⁊ iō ē in eo maxia possibilitas respectu aliāz subap̄ intellectualiū: ⁊ pp hoc recipit lumē itelligibile a deo debili⁹ ⁊ min⁹ s̄le lumini diuini itells: vnde lumē intellectuale in eo receptū nō ē sufficiens ad determinādum p̄p̄iā rei cognitiōem: nisi p speciem a reb⁹ receptas q̄s oīz in ipso recipi formalr s̄z modū suū. ⁊ iō ex eis singularia nō cognoscūtur que indiuiduatur p mām nisi p reflexiōem q̄dā itells ad imāgiatiōē ⁊ sensum: dū. f. itells spēm vlem quā a singularibus abstraxit: applicat forme singlari i imāgiatiōe suate. S̄z i āgelo ex ipso lumie determināt spēs: q̄ b̄ fit p̄p̄iā rerū cognitiō sine aliq̄ alio accepto: ⁊ iō cū illud lumē sit similitudo toti⁹ rei in q̄tū ē exēplariter a deo traductū per hō spēs p̄p̄iā singlariū cognitiō h̄i p̄t: ⁊ ita p̄z q̄ scdm gradū nāe intellectualē ēt diuersus itelligēdi modus. ¶ Ad 2^m dicendum q̄ essentia diuina quāuis sit actus purus: tamen ē similitudo materie scdm q̄ omne ens quātūcūqz

Distin. III.

impfectū a pmo ente exēplariter deducit: et ita etiā for-
me imāles que sūt i intellectu āgelī: sūt itēz similitudines
et q̄tū ad p̄cipia mālia. ¶ Ad tertiū dōm q̄ sicut ex p̄-
dictis p̄z quāto aliq̄s āgelus ē supior tātō plura vna sp̄e
cognoscere pōt: nullus tñ ē in quo oporteat scdm numez
indivduoz sp̄es multiplicari: q̄ p vna sp̄em oīa indivi-
dua illius sp̄ei cognoscit: et illa sp̄es efficiūt p̄pria rō hui⁹
vel illi⁹ scdm resp̄cū ad hoc vñ ad illud p modū q̄ idee i
intellcū dīno multiplicā: et ita neq̄ itell̄s angeli intelle-
ctui dīno eq̄bit: neq̄ infinite sp̄es in intellectu angeli erūt
relatiōes at̄ q̄ sequūt actus rōnis vel itellcū in ifinitū
multiplicari nō ē icōueniēs. ¶ Ad 4. dōm: q̄ p sp̄es si-
bi a creatiōe inditas cognoscūt angeli cās habētes ordi-
nē in nā: et oē illud qd i causis illis determinat vñ simplr:
vñ vt frequēter: et q̄ rigētia futura nō sūt determinata
i causis suis: s̄ scā determinatiōe cāz efficiūt in actu p̄-
fentia: id eoz quādiu futura sūt cognitiōem nō habēt: s̄
b soli⁹ dei ē: qui oēs successiōes tēpoz vno actu intuet.

¶ Utrum angelus intelligat plura simul.

III.
Quartum sic pcedit. Vñ q̄ āge-
lus sūt actu plura itel-
ligat: q̄ s̄m Dionysiu angelus h̄z intellectu
deiformē: s̄ de⁹ in actu sūt oīa itelligit: quia
apud ipm nulla ē trāsmutatio: nec vicissitu-
dinis obumbratio. Jacobi p̄. ḡ et itell̄s āgelī ē sūt pluriū.
¶ P̄. in p̄ria nō erūt cogitatiōes volubiles. s̄ sanctis in
p̄ria p̄mittit q̄ erūt sicut āgelī i celo. Math. 22. ḡ videt
q̄ nec angeli itell̄s voluāt de vno in aliū: s̄ sūt oīa cogno-
scat. ¶ P̄. s̄m p̄b̄z felicitas ē in opatiōe et nō i hitu: s̄ an-
geli h̄nt nobilissimā felicitatē ad min⁹ b̄i. ḡ vñ q̄ oīum
cognitoz suoz cognitiōem sūt in actu hēant: et nō successi-
ne. ¶ P̄. itell̄s angeli nō ē minus nobilis q̄ itell̄s agēs
aīe rōnalis: s̄ de b̄ itellcū dī in 3. de aīa: q̄ nō q̄nq̄ intel-
ligit: et q̄nq̄ nō: s̄ sp̄. ḡ multo forti⁹ b̄ vñ ē de itellcū an-
f̄m Aug. de⁹ mouet sp̄ualem (geli.
creaturā p tps: s̄ p tps moueri est p
affectiōes et pceptiōes itell̄s moueri. ḡ vñ q̄ in angelis sit
successio intellectui.

Sed contra f̄m Aug. de⁹ mouet sp̄ualem (geli.
creaturā p tps: s̄ p tps moueri est p
affectiōes et pceptiōes itell̄s moueri. ḡ vñ q̄ in angelis sit
successio intellectui.

Respondeo dōm q̄ cā quare nō p̄nt plura sūt in-
telligi in actu. hec ē: quā Algazel assignat: q̄ oz sp̄ intelle-
ctū pfigurari actu scdm sp̄em rei itelligibilē: quā apud se
h̄z rei itellecte in actu: vt sit assilatio vtriusq̄ q̄ exigit ad
cognitiōez rei: sic at̄ ipole ē corp⁹ scdm eandē p̄tē diuersi-
mode figurari diuersis figuris: ita ipole ē vñ intellectu
diuersis sūt sp̄eb⁹ ad diuersa itelligēda actu informari:
et iō p̄siderādū ē q̄ q̄cūq̄ itell̄s plura itelligit p plures
sp̄es: oz q̄ ea nō sūt itelligat: vt p̄z in itellcū hūano f̄m sta-
tū vie a reb⁹ accipiēte: itell̄s at̄ dīnus: q̄ vno oīa cogscit.
iō sūt ē actu oīum: s̄ itell̄s angeli cogscit res duplr. vno
mō p sp̄es pl̄es q̄ i itellcū ei⁹ sūt: et sic oz q̄ plura nō simul
cogscat nisi in q̄tū reducūt ad vñ sp̄em per quā cogscūt.
tur. Alio mō cogscūt res i vno qd ē cā eaz: et b̄ ē verbus:
et sic p̄nt eē sūt in actu cognitiōis oīum: hec at̄ cognitio est
q̄si formalis resp̄cū pcedētis a q̄ nūq̄ absoluūt: et iō fre-
quēter inuēit traditū a scīs et p̄bis q̄ in itellcū ipoz nō ē
successio vel renouatio q̄uis sit vicissitudo in q̄tū intel-
ligūt res in p̄pria nā p sp̄es pcreatas.

Ad primū dōm q̄ itell̄s angeloz dī deifor-
mis eo q̄ dīno intellectu cōformis ē:
nō at̄ i b̄ q̄ vno oīa itelligat: et ita simul: s̄ in b̄ q̄ a reb⁹
cognitiōem nō accipit: s̄ sine iuestigatiōe rōnis et sine ad
miniculo sensus cogscit. ¶ Ad 2. dōm q̄ cognitiōes vo-
lubiles dīr in q̄b⁹ ē et renouatio scdm discursum rōnis
de cātis in cās pcedētis: aut ecōuerso. vt ex notis i igno-
ta deueniat: nō tñ excludit successio cognitionū ab ange-

Questio. III.

lis: et a sanctis: nisi f̄m p̄tēplatiōem vbi put in pfectā affi-
milatiōem dīnā pducūt: et i hoc et eoz felicitas eēntialis
p̄sistit. ¶ Uñ p̄z r̄f̄sio ad tertiū. ¶ Ad 4. dōm et q̄ itell̄s
possibilis et agēs ē in angelis sicut in nobis: s̄ diuersimo-
de: q̄z itell̄s possibilis i nob ē in pō resp̄cū sp̄ez accepta-
rū a reb⁹ p lumē itell̄s agentis actu eas itelligibiles fa-
ciētis: s̄ in eis ē possibilis resp̄cū luminis a deo in eos p̄-
cedētis. Sūt et lumē itell̄s agentis in nobis nō sufficit
ad distinctam rez cognitiōem h̄ndā nisi scdm sp̄es rece-
ptas q̄s informat: vt lux colores: sed lumen itellectuale
in angelis sufficit ad distinctam cognitiōem rez h̄ndā:
q̄z b̄ ipm lumē est ex quo forme itellectuales multiplicā-
tur: q̄b⁹ itelligētie plene dicāt. Sic ḡ itell̄s agēs ipsoz
sp̄ dī i actu eē: q̄ incessatē ad aliquid actu cōsiderandū
lucet in angelis sicut i nobis quātū in ipso ē: nō tñ opz q̄
semper ad vñam sp̄em fiat conuersio: ita vt semper vñū
intelligatur in actu.

¶ Utrum angelus in statu suo naturali dilexerit deum
plusq̄ se et omnia alia.

III.
Arca tertiū p̄ncipale q̄rit de dilectio-
ne. s̄. vñ angeli si in grā
creati nō sūt: in illo statu innocētie deum sup
se et plusq̄ oīa dilexerūt. Et vñ q̄ nō. Sicut enī
deū diligere ē act⁹ charitatis q̄ charitatē non

h̄ntis eē nō pōt: s̄ angeli in isto statu charitatē nō hēbāt
q̄ sine grā nō ē: cū nūq̄ sit informis. ḡ vñ q̄ nō dilexerūt
deū plusq̄ se. ¶ P̄. f̄m Bernardū nā semp in se curua ē
sed dilectio angeloz in p̄rio statu nō fuit nisi ex principio
nālī: ergo tota in amāre reflectebatur: vt q̄cqd diligēt
āgelī p̄ seip̄os diligēt: et ita nō deū supra se diligebāt.
¶ P̄. Aui. dicit in sua metaph. q̄ nulla actio alicui⁹ nāe
ē liberalis nisi solius dei ex b̄ q̄ oēm actionem aliā segē
aliq̄d modū ipsius agētis: sed dilectio qua aliq̄s deum
sup se diligit: ē maxie liberalis. ḡ vñ q̄ b̄ non possit alicui
puenire nisi p grāz. ¶ P̄. vñ quodq̄ nālīter appetit ac-
quirere suū finē: s̄ oē qd desideratur ab aliquo vt sibi ac-
quirēdū p̄ se: et min⁹ se diligit. cū ḡ angeli in statu nālīū
deū sic suū finē dilexerūt: vñ q̄ eū sup se nō dilexerunt.
¶ P̄. f̄m Diony. bona nālīa in angelis remanent et post
pctm. s̄ cōstat q̄ peccator homo vel angelus non diligit
deū sup oīa. ḡ vñ q̄ nec in statu naturalium.

Sed contra oīs dilectio aut ē vñus: aut fructiōis.
si ḡ angeli diligebāt deū in statu in-
nocētie: aut vt vtētes: aut vt fruētes. Si vt vtētes. ḡ vtē-
bātur re fruēda: qd ē magne peruersitatis f̄m Aug. et ita
eēt dilectio peccati et nō nālīa: si vt fruētes. ḡ deū p̄pter
seip̄um diligebant: quia frui est amore inherē alicui rei
propter seip̄am. ¶ P̄teretea. deum esse super omnia vi-
ligendum cum sit legis naturalis scriptum: erat in men-
te angeli multo expressius q̄ in mente hominis: sed non
contingit sine peccato facere contra id quod per natura-
lem legem cordi inditum est: ergo et si deum super oīa
non diligebant peccabāt. q̄ diu ergo sine peccato fuerūt
deum super oīa dilexerunt.

Respondeo dicendum q̄ circa hoc ē duplex opi-
nio: quidāz enim distinguūt dilecti-
onem cōcupiscētie et amicitie: que duo si diligenter cōsi-
deremus: dīnt f̄m duos actus voluntatis scilz appetere
quod est rei non habite et amare: quod est rei habite
f̄m Augustinum. est ergo dilectio concupiscētie qua
quis aliquid desiderat ad concupiscēdū: quod est sibi
bonū scdm aliq̄e modū: et tali dilectiōe angeli i statu nālī-
liū deū pl⁹ q̄ se diligebāt vebēnti⁹ appetēdo bonū diuī-
nū q̄ suū: q̄ b̄ erat eis delectabili⁹. vñ totā hāc dilectio
nē i seip̄os retorq̄bāt. Dilectio at̄ amicitie est q̄ aliq̄s ali-

quid vltitudinē ei? qđ i se hz amat in altero volēs bo-
nū ei? ad quē silitudinē hz: p p h pbs dicit q? ē sile simi-
li amari: sic vn? virtuosus aliū diligit: i qđ? tñ ē vera ami-
citia. t tali dilectiōe angeli quodāmo diligebāt deū su-
pra se: qz ei mai? bonū qđ sibi optabant. s. eē deū qđ sibi nō
volebāt: s. aliqđ min? bonū. s. tñ itēsi? sibi volebāt bonū
creatū qđ bonū dīnū. ¶ S. ista nīssio nō pōt stare: o. enī
pōere āgelos ad deū hūisse dilectiōez amicitie: cū s. bōa
nālia silitudo dīna i eis respēderet: h. āt ē de rōne amici-
tie: q. qñis hēat dilectiōes t vtilitates ānexas: nō tñ ad
bas ocl's amāt? respicit: s. ad bonū amatū. g. i corde amā-
tis pōderat bonū amatū oib? vtilitatib? vel dilectioni
b? q. psequit ex amato. S. nullū bonū erat i angelo qđ
nō eēt ex ipso amato. s. deo. g. p? diligebāt bonū amatū
dīnū qđ bonū qđ ipi erāt vlt qđ i eis erat: t h. ē alia opinio

Ad primum

g. dōm q. act? charitatis p. dicit dū-
p. l. vlt q. ē ex charitate: t h. nō ē nisi
i habēte charitatē: vlt q. ē ad charitatē: nō s. meritor? vlt
g. natiū? s. s. pparatiū? t sic act? charitatis anī charitatē
bitā h. pōt. s. facere iusta ē anī bitū iusticie: vlt p. dicit q.
in amicitia charitatis mouet anim? ad amādū deū ex
silitudine grē: s. i dilectiōe nāli ex ipso bono nāe qđ ē s.
militudo t s. līme bonitatis: t p. h. dōz q. cū d. q. habēs
charitatē diligit deū p. seipz: ly p. denotat bitudinē fi-
nis t efficiētis: q. ipe de? supaddit nāe. vñ i ei? dilectiōe
tēdit: s. cū d. de carēte charitate: q. diligit deū p. seipz:
ly p. denotat bitudinē finis t nō efficiētis. p. nīsi s. s.
de? i oī nā opante opat. ¶ Ad 2^m dōz q. nā i se curia d.
q. sp diligit bonū suū: nō tñ o. q. i h. gescat itētio qđ suū
ē. s. i h. qđ bonū ē: nīsi. n. sibi eēt bonū aliqđ mō vlt scōz ve-
ritatē vlt apparētiā nūq. ipz amaret: nō tñ p. h. amat: qz
suū ē: s. qz bonū ē. bonū enī ē p. se oīm volūtatis. ¶ Ad
3^m dōm q. qñis cui libet nāe create agent ex sua actione
pueniat aliqđ mōdū: nō tñ o. q. illud mōdū sit inten-
tū: s. p. in amicitia honestoz. ¶ Ad 4^m dōm q. finis
ē duplex. quidā p. portionat? rei receptus in ipa vt perfe-
ctio inherens sibi sicut sanitas in opatiōib? medicine: et
q. iste finis nō ē scōm eē nīsi in eo cui acquiritur. iō abso-
lute nō amatur ab aliquo supra se. sed se eē sub tali perfe-
ctione amatur supra se eē simplr: sed est quidā finis per
se subsistēs nō depēdēs fm eē a re que ē ad finē: t iste fi-
nis desiderat? quidē acgrī: sed amatur supra id quod acq-
situm ē ab illo: t talis finis ē deus vt supra dcm est.
¶ Ad 5^m dōm q. bōa nālia put i eē nature absolute p-
derātur remanēt integra: post p. tñ p. uertit? quātū
ad rectū ordinē quē hēbant in grā vel virtute: t hanc re-
ctitudinem cōsequebatur sup oīa deū diligere.

¶ Expōitio textus.

Ic queri solet tē. Ponit hic duplex
angeloz cognitio: vna specu-
latiua qua cognoscebant deū seipsos: t alias
creaturas. Et alia practica sequēs eozū ope-
rationē q. ad eos ptinebāt q. cogicebāt qđ eli-
gere t respicere deberent. t hec erat silis cognitio in p-
dentie in nobis.

¶ An pfectos t bonos creauit de? angelos: an
miseros t impfectos. ¶ Bi. III.

Ad qđ videndū ē vtz pfectos t
beatos creauit de? angelos: an mi-
seros t impfectos. Ad qđ dicit p.
q. nec i bitudine nec in misia crea-
ti sūt. Adiferi. n. an p. tñ eē nō po-
tuerūt: qz ex p. tō miseria ē. nā si nō fuisset pec-

catū nulla eēt miseria. Bti quoqz nōdū fuerūt
illi q. ceciderūt: qz sui enēr? ignari fuerūt. i. p. t.
t supplicij futuri. Si. n. lapsū suū pscierūt: aut
vitare voluerūt: s. nō potuerūt: t ita erāt misia:
aut potuerunt: s. noluerunt: t ita erāt stulti t
maligni. Jōqz dicitm? qz nō erāt pscij enēr? sui
nec eis data ē cognitio eoz q. futura erāt super
eos. Boni hō t q. p. titerūt: forte sue beatitu-
dinis pscij fuerūt. An aug. sup Genesiz. Qñio
inqt bti iter āgelos fuit: q. futuri p. t. atqz sup-
plicij pscius nō fuit? Querit āt: cur nō fuerit?
forte de? diabolo reuelare noluit qđ factur? vlt
passur? eēt. Ceteris hō reuelare voluit q. i ve-
ritate māsuri eēnt. Hic h. bis vñ Aug. significa-
re q. angeli q. corruerūt nō fuerunt pscij sui ca-
sus ideoqz bti nō fuerūt: t q. āgeli q. p. titerunt
bitudine sibi affuturā pscierūt: atqz de ea certi i
spe extiterūt: vñ quodāmo iā bti crāt: t re hā
si ita fuisset: posset dici illos aliquo mō fuisse
beatos: alios hō q. nescierūt enēr? suū non.

¶ Q. opinando hec dixerit: nō asserēdo. s. q. an-
geli q. p. titerūt pscij fuerint sui boni.

Ad hec magis opinādo t q. rēdo dicē
Aug. q. asserēdo. An t hūic opiniōi
opponēs p. t. subdit. S. quare di-
scernebāt illi a ceteris: vt de? istis que
ad ipos ptinerēt nō reuelaret: alijs hō reuela-
ret: cū nō p. t. sit ipe vltor q. alijs peccator: nō
enī dānat de? inocētes. Hic vñ inuere q. n. pec-
caturis futuz malis: nec p. māsuri futuz bonis
reuelauerit. Jōqz nec illi q. ceciderūt vñqz: nec
illi q. p. titerūt vltqz ad p. sumatiōem bti fuerūt:
qz bti nō poterāt eē: si d. bitudine certi nō erāt:
vlt si dānatiōis icerti erāt. An ang. in eodem.
Dicere inqt de angelis q. in suo gñe beati esse
pñt: dānatiōis vlt salutis icerti: qbus nec spes
eēt q. mutadi eēnt i meli? nīmia p. sumptio ē.
qñio. n. beati eē pñt qbus ē icerta sua bitudo?

¶ Sūma colligit p. d. cōz: p. firmās oēs angelos
an p. firmatiōem vel lapsū nō fuisse beatos nisi
quis beatitudinem accipiat illum statuz inno-

Icentie in quo fuerunt an casum.
Is p. d. cis p. sequit q. āgeli q. corru-
erunt nunqz beati fuerūt nisi bitudi-
nē alijs accipiat illū statū innocētie i
quo fuerūt an p. t. Illi hō q. p. titerūt: aut suā
beatitudinē futurā deo reuelāte pscierunt: t
ita spei certitudine aliquo modo beati fuerunt
vel incerti extiterūt sue beatitudinis: t ita alr
beati non fuerunt q. reliqui qui ceciderūt. mī-
bi āt q. p. t. dcm ē p. babilis vñ.

¶ Rñssio ad id qđ q. rebatur: an angeli essēt cre-